

DIRVA

Nr. 137

Lapkr.-Nov. 28, 1962

Cleveland, Ohio

Spiegelis nuvertė vyriausybę

Keista istorija, kurią suprasti galima tik susipažinus su Vakarų Vokietijos dvasiniu ir kultūriniu klimatu. – Smarkūs sukrėtimai, palietę tą kraštą per paskutinius penkiasdešimt metų, išaugino specialę pataikūnų ir prisitaikėlių klasę, kurių persistengimas pakenkė vyriausybei.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"Patekęs įtardomųjų kalėjimą, aš buvau klaidingai užrašytas kaip 'dissident' (nesusijęs su kokia religine bendruomene), užtat pas mane atsilankė evangelikų dvasiškis. Turėjau jam paaiškinti, kad jeigu iš viso koks nors dvasiškis būtų kompetentingas, tai tik katalikų. Kiek sumišęs dvasiškis atsargiai paklausė: gal norėčiau šventraščio. Aš: mieliai. Jis į tai: teesanti tik Lutherio bibliją. Paprasčiau Lutherio biblijos" --

aprašo savo įspūdžius iš kalėjimo celės Rudolf Augstein 39 m. įtakingiausio vokiečių savaitraščio Der Spiegel kūrėjas ir leidėjas. Iš Senojo Testamento Augsteinas prirankiojo visokių pikantiškų istorijėlių ir išvedė paralelę tarp žiauraus Jehovos ir... senojo kanclerio Adenauerio, o Mozės pirmoje knygoje jis užtikto tokia vietą: "Kadangi žmonės pradėjo daugintis žemėje, ir jiems gimė dukterų, tai Dievo vaikai įsižiūrėjo į žmonių dukteris, kokios jos buvo gražios ir paėmė jas sau už žmonas." Iš to sąryšio gimė tironai, "galin-gi pasaulyje ir garsūs vyrai". Šitoji šventraščio vieta Augsteinui priminusi kaž kodėl jo pagrindinį priešą buv. krašto apsaugos ministrį J. Straussą. Bet kai jis panorėjo tą vietą išsiaiškinti su vėliau atėjusiu katalikų kalėjimo kapelionu, tas tik pažadėjo jam pristatyti katalikišką šventaraščio versiją su autoritetingu komentaru....

Aš kiek ilgiau sustojau prie paskutiniojo, lapkričio 21 d., Augsteino laiško: "Lieber Spiegel-

Leser" dėl to, kad jis gana gerai nušviečia Spiegelio dvasią ir tą skandalą, kokį jis sukėlė Vokietijoje. Spiegelis, kaip matome, yra labai kritiškai nusiteikęs, nepripažįsta jokio autoriteto, yra linkęs iš visako pasišaipyti. Amerikoje panašus laikraštis vargiai turėtų didelio pasisekimo, taip pat ir kitame kultūringame, 'susitupėjusiame' krašte. Bet Vokietijoje, kuri per paskutinius 50 metų yra labai daug pergvenusi, toks laikraštis yra labai reikalingas ir jo įnašas, nepaisant visos "neigiamos" kritikos, vis dėlto yra teigiamas.

Kad tai išsiaiškinus, sustokime prie kito tipingo 20-jo amžiaus vokiečio. Tai Friedrich August von der Heydte, 55 m. Hitleriui perėmus valdžią 1933 m. jis buvo jaunesnysis teisų profesorius asistentas. Tas profesorius buvo žydas ir socialdemokratas, kas buvo naudingas Vėimaro respublikos laikais. Savime aišku, kad von der Heydte "persiorientavo" -- virto nacionalsocialistu, o už poros metų pašauktas į kariuomenę pasirodė esąs nepaprastai drausmingas fuehrerio pasekėjas. Kaip toks buvo perkeltas į parašutininkus ir pasižymėjo kautynėse Kretos saloje. Už tai jis buvo apdovnotas 'Ritterkreuz' prie kurio vėliau gavo dar ir 'Eichenlaub'. Pasižymėjo jis ir kituose frontuose: Afrikoje ir prie Leningrado. Pagaliau 1944 m. pulkininkas leitenantas von der Heydte buvo pašauktas specialaus batalijono vadu, kurio uždavinys buvo nusi-leisti amerikiečių linijų užpaka-

lyje per paskutinę vokiečių ofenzivą vakarų fronte.

Prieš tą žygį jis išleido labai griežtą įsakymą savo kariams už miršti save ir pasiaukoti, tačiau pats ... nekovėjo iki paskutinio kraujo lašo, bet tuojau pat pasidavė į nelaisvę, o už kelių savaičių virto uoliu į nelaisvę paimitiems vokiečiams Anglijoje leidžiamo laikraščio "Die Wochenpost" bendradarbiu. Kiek vėliau jis aiškino: nosi į kariuomenę stojęs tik tam, kad kovotų ... su Hitlerio režimu. Po karo von der Heydte prisijungė prie politikuojančių katalikų, kuriems, atrodo, buvo labai smagu savo eilese turėti karo didvyrį. Tai jam padėjo galų gale pasiekti universiteto profesoriaus vietą Bavarijos Wuerzburge.

Kaip Spiegelis pradėjo savo 'privatų karą' su krašto apsaugos ministru J. Straussu, von der Heydte parašė į Wuerzburgo krikščionių socialų laikraštėlį "Deutsche Tagespost" griežtą straipsnį, kuriame Spiegelį išvadino išdavikų laikraščiu. Kai tą (Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• Indijos vyriausybė pareiškė, kad paliaubos prie Himalajų yra tik laikinos ir kad neužilgo prasidėsiančios kovos. JAV transporto lėktuvai skraidina papildomas Indijos kariuomenės dalinius į fronto zoną.

• JAV reikiama įsitikinimą, kad Indijai suteikti karinę paramą pirmoje eilėje turėtų Britų karūnai priklausančios valstybės, kaip Kanada, Australija, N. Zelandija ir Pakistanas.

• Tarp Kennedy ir Chruščiovo atsieltas susitarimas dėl tarptautinės (JTO) kontrolės Kuboje vis dar laukia įgyvendinimo.

• Adenauerio kabineto krizė dar labiau susikomplicavo, J. Strauss didele persvara laimėjus rinkimus Bavarijoje. Kaip žinia, dėl krašto apsaugos ministerio J. Strauss ir atsistatydino Adenauerio vyriausybė, kai tuo tarpu "kaltininkas" rinkimais parodė sustiprėjusį savo užnugarį.

• Chruščiovas pareiškė, kad kolchozai turėję gerą gyvenimą ir dabar, kad atsiekus didesnę žemės ūkio produktų gamybą, kolchozininkai turėsį dar labiau suveržti diržus.

• Lenkų komunistų bosas Gomulka nusiskundė, kad Lenkija jau per toli nuėjusi priklausydama vis augančio importo iš Vakarų.

• Keturi sovietų generolai sudaro Kubos karinių pajėgų "štabą". Jų komandos kompetencijon įeina ir Castro milicija.

• Komunistinių kraštų diplomatai Washingtone prasarė, kad Chruščiovas supranta pralaimėjus Kubos bylą. Jie sako, kad JAV iniciatyva Berlyno klausimu išsispręstų panašiu būdu. Tuo tarpu State Departmento pareigūnai yra kitos nuomonės ir tokios JAV iniciatyvos iš kur besulauk-

Antrojo Kultūros kongreso dailės parodoje dalyvavo 54 menininkai, kurių išstatytieji darbai patraukė chichagiečių dėmesį ir iki šiam laikui parodą aplankė apie pora tūkstančių asmenų. Jų komisija paskirstė premijas dalyvavusiems parodoje dailininkams sekančiai: aukščiausia premija 225 dol. paskirta Adomui Galdikui už didelius nuopelnus lietuvių menui. Už tapybą -- Vidai Krištolaitytei 100 dol. ir Mindaugui Nasvyčiui 50 dol. Už grafiką Henrikiui Blyskiui ir Jurgiui Rackui po 40 dol. už skulptūrą Donatui Buračiui ir Vytautui Raulinaičiui po 50 dol. Nuotraukoje premijoms skirti jūrų komisija, iš kairės: Bronius Murinas, Vytautas Jonynas, Viktoras Petravičius, Povilas Kaupas ir Juozas Pautienius. V. A. Račkausko nuotrauka

Mūsų kultūriniai uždaviniai ir jų vykdymas

Prof. Iono Puzino pranešimas II Kultūros Kongrese Chicagoje

Be daugelio mūsų rūpesčių išeivijos gyvenime, vienas iš pačių didžiausių yra tautinės gyvybės ir savosios kultūros išlaikymas bei jos ugdymas. Kas bent kiek labiau stebi mūsų bendruomeninį gyvenimą, gali lengvai pastebėti tolydžio didėjantį "nuovargį" lietuviškam darbui ir mažėjantį domėjimąsi kultūrinėmis vertybėmis. Kad nepaskestume pilkoje kasdienybėje, nemažai rūpinasi įvairios mūsų organizacijos, spauda ir laisvajame pasaulyje išplitusi Lietuvių Bendruomenė. Daug kam tuo pačiu reikalu besirūpinant, pasitaiko tam tikro pasikartojimo darbe, kartais tam pačiam tikslui bent keliose vietose išleidžiami nelengvai surenkami pinigai. Panašiu nesuderinto darbo reiškinių pasitaiko ir mūsų kultūriniame gyvenime. Ir išeivijoje turime daug stiprių jėgų mūsų kultūros darbui dirbti, bet reikia visas tas pajėgas sutelkti draugėn ir suderinti jų darbą. Kad lietuvių tautinės kultūros ugdymas, stiprinimas ir išlaikymas būtų sėkmingas, būtina tą kultūros darbą planuoti ne tik šiai dienai, bet ir tolimesnei atečiai. Tam reikalui PLB Valdyba š.m. kovo mėn. sudarė PLB Kultūros Tarybą, kuri ryškintų lietuvių kultūros bei kultūrinio veikimo perspektyvas, planuotų stambesnius kultūros ir švietimo darbus, rūpintųsi moks-

lo ir meno kėlimu išeivijoje. Kultūros Taryba labai vertina atskirų institucijų ir pavienių asmenų kultūrinio darbo iniciatyvą, daug kur jau davusią gražių rezultatų, todėl ji nesiruošia tos iniciatyvos slopinti ar kam nors įsakinėti, bet, būdama PLB Valdybos organu, pasilieka sau teisę ir pareigą pareikšti nuomonę vykdyti, vykdomų ar vykdytinų kultūrinių žygių atžvilgiu.

Kultūros Taryba savo posėdžiuose jau yra apsvačiusi visą eilę aktualiausių mūsų kultūrinio klausimų ir š.m. gegužės 21 d. pranešimu yra supažindinusi pagrindinius PLB vienetų ir visuomenės per spaudą. Spaudoje susilaukta ir atgarsio. Šiandien II Kultūros Kongreso atidarymo metu norėčiau iškelti pagrindinius mūsų kultūrinio darbo uždavinius ir pateikti konkrečių siūlymų, kaip tie patys svarbiausi reikalai galėtų būti įgyvendinami. Tikiuosi, kad Kultūros Kongresas atkreips savo dėmesį į čia iškeltus klausimus, juos nuodugniai apsvaustys pilnaties ir ypačiai šiai sekcijai posėdžiuose. Nepadarykime tokios pat klaidos, ko-klia buvome padarę praėjusiam Kultūros Kongrese, 1956 metais.

Dar daugelis prisimename, kad I Kultūros Kongreseturėjome eilę vertingų teorinio pobūdžio pasikaitų, kur nagrinėta įvairios mūsų kultūros dabarties ir atei-

ties problemos. Skaityta viena ir visai konkreiti paskaita švietimo reikalu. Sekcijose taip pat daug dirbta, o rezoliucijose smagysta gairės tolimesniam darbui. Visas gražiai paskelbta specialiai Kultūros Kongresui skirtame Aidų numeryje. Žodžiu, daug gražiai pakalbėta, pasisielota visokiais mūsų kultūrinio gyvenimo rūpesčiais, paruošta ir paskaityta rezoliucijų ir išsiskirstyta. Kas iš mūsų nebuvo įjungtas į konkrečių nutarimų vykdymo darbą, tas ir paiko eiliniu stebėtoju. Tik tie kongreso nutarimai, kuriems nagrinėti buvo sudaryti atitinkami organai, buvo išjudinti ir to išdaryto dabar jau turime JAV Kultūros Fondą, švietimo Tarybą ir kt. Kilo ir Lietuvių Fondo mintis, kuri pastaraisiais metais gavo jau ir apčiuopiamą formą. Būty buvę labai gerai, jei ano kongreso metu būtų buvęs aptartas ir Kultūros Tarybos reikalas. Be abejo, per tuos šešerius metus būtų buvę daug kas suplanuota, apsvaustyta ir net įgyvendinta.

Šiame pranešime iškelsiu pačius aktualiausius atliktinus darbus, kuriuos Kultūros Taryba jau yra suspėjusi apsvaustyti. Reikia manyti, kad pilnaties posėdžiuose ir sekcijose iškils dar daugiau svarbių mūsų kultūros išlaikymo bei ugdymo klausimų. Prisibijau, kad nepaskestume toje vykdytinų darbų jūroje. Tat šiame kongrese reikiamai apsvaustykime pačius svarbiausius reikalus, o mažiau aktualius parsivežykime namo ir ten juos brandinkime, kad vėliau ir tuos darbus galėtume įgyvendinti. Neišsiskirstykime vėl tik daug pakalbėję, taupykime laiką, nesiginčykime dėl smulkmenų, be reikalo nesikartokime, bet tuojau pat šiame Kongrese numatykime būdus ir priemones, kaip būtų galima tinkamiau ir greičiau įgyvendinti mūsų aktualiuosius kultūrinius rūpesčius. Nesiribokime vien tik rezoliucijomis, bet, kur tik įmanoma, jau šiame kongrese sudarykime komisijas, komitetus ar jų branduolius atskiriems iškeltiems klausimams studijuoti ir svarbiausiems mūsų kultūriniais uždaviniais vykdyti. Kur galima, paveskime atskirus dalykus jau veikiančioms mūsų institucijoms. Tam čia ir suvažiuome, ne pramogai, bet ne lengvam ir atsakingam darbui. O apsiėmę kurias pareigas -- tęsėkime.

1. ŠVIETIMAS. Kadangi išeivijoje jaunumenės auklėjimas ir švietimas lietuviybės išlaikymui turi pagrindinės reikšmės, todėl ypatingas dėmesys turi būti telkiamas į lietuviškas mokyklas. Pirmoje eilėje iškeltina didžiulė priešmokyklinio auklėjimo reikšmė. Lietuviškų vaikų darželių tinklas turi būti išplėstas. Vaikai

Prof. J. Puzinas, PLB Kultūros Tarybos pirmininkas.

(Nukelta į 2 psl.)

Sovietų imperializmo paroda Naujojoje Zelandijoje

Pavergtųjų Europos Tautų fotografinė Sovietų Imperializmo paroda Christchurch mieste sutraukė rekordinį lankytojų skaičių ir sukėlė daug ginčų The Press dienraščio skiltyse.

Christchurch (trečiame didum Naujosios Zelandijos mieste) parodai rengti buvo sudarytas specialus komitetas iš pabaltiečių, vengrų, lenkų, jugoslavų ir kitų. Jam vadovavo jugoslavas V. Hunter. Šią parodą Naujoje Zelandijoje globoja N. Z. Pabaltiečių Klubas ir anksčiau ji buvo rodyta Aucklande ir Wellingtone.

Paroda tęsėsi keturias dienas nuo spalio 31 iki lapkričio 3, Durham gatvės menogalerijos patalpose, dėl kurių išnuomavimo iš Canterbury Meno Draugijos atsi-statydino jos vicepirmininkas pareiškdamas, kad paroda neturi nieko bendro su menu.

Parodą atidarė Christchurch miesto burmistras G. Manning sakydamas -- iš šių nuotraukų jįs matote kas atsitinka, kai politinės ir socialinės žmonių laisvės būna užgniauztos. Sekančiomis dienomis kalbėjo Canterbury Universiteto profesorius Garrett, parlamentaras Walker ir Newman. Po paskaitų buvo rodomos apžvalginės filmos.

Nuo atidarymo dienos abu miesto dienraščiai įdėjo po didesnę parodos nuotrauką trumpai aprašydami parodos turinį, tarp kitų įvykių pažymėdami sovietų įvykdytas žudynes 1941 metais Lietuvoje. Sekančiomis dienomis laikraščiai patalpino daugiau žinių apie parodos eigą.

Antrąjį vakarą, kalbant prof. Garrett apie sovietų žiaurumus ir komunistų partijos diktatūrą vienas žmogus pradėjo įsikišinėti. Kalbėtojas nurodė, kad bus galima klausiti ir komentuoti vėliau, bet žmogus nesilovė. Jis buvo dar kelis kartus perspėtas, bet tas nepadėjo. Galiausiai aplink sėdėję žmonės, pradėjus jam vėl triukšmauti, išnešė lauk. Iš abiejų pusių buvo pavartota jėga, tuo ir prasidėjo laikraštinė laišky kova. Išmestasis teigė, kad jis atėjo vien tik pasaulinės taikos sumetimais ir skundėsi, kad jis buvo išmestas ir dargi sumuštas. Tuoj atsirado žmonių, kurie šoko išmestąjį ginti, reikšdami pasipiktinimą, kad demokratiname krašte piliečiui buvo paneigta žodžio laisvė. Toliau jie rašinėjo, kad ši paroda tik sukelia žmonių neapykantą ir nepasitarnauja "pasaulinei taikai". Kiti priešingai, reikšė padėką parodos rengėjams, parodžiusiems jiems sovietų apgaulę ir žiaurumą. Jie pritarė triukšmadario išmetimui (jis buvo zelandietis ir jį išmetė patys zelandiečiai) nes jis to nusipelnė. Ta proga ir bendrai apie parodą buvo išspausdinta virš dvidešimt laišky ir arti dešimt straipsnių.

Zelandijoje parodą aplankė arti dešyni tūkstančiai lankytojų, jos tikslas buvo parodyti ir išryškinti Sovietų Rusijos imperializmą, tarptautinius nusikaltimus, žmogaus teisių paglemžimą, perspėti laisvuosius kraštus ir atkreipti dėmesį į sovietų pavergtas Rytų ir Centrinės Europos tautas.

Vertė J. P. PALUKAITIS

(93)

Visi tuoj suprato, apie ką jis galvojo, ir tylėdami papurtė galvas.

— Ne? Tai gal bus geriau, jei mes tuoj pat dar kartą paskambinsime mūsų draugui Hidui. Telefono laidas prikabinas pačioje pastogėje. Atrodo, kad jis dar turėtų būti nenutrauktas.

Jis buvo nenutrauktas. Jansciui ugnies pertraukoje pasukus aparato rankenėlę, iš namo į šaltą, tyrą orą aiškiai girdimai prasiveržė skambutis, ir lygiai aiškiai jie išgirdo trumpą įsakymą ir pamatė vyrą, kuris išbėgo pro namo kertę, šarvuotajam vilkikui mojuodamas ženklą: sekančią akimirka patrankos vamzdis nukrypo į šalį. Po antro įsakymo pašoko iš priedangos namą apsupusieji vyrai, kurių vieni pribėgo prie namo fronto, kiti prie užpakalinės pusės. Stebėtojai matė, kaip prie namo fronto pribėgusieji vyrai susilenkė slinko išilgai sušaudytos sienos, paskui staiga atsitiesė ir savo automatus įkišo pro išbyrėjusius langus, o du iš jų paspyrė dar silpnai besilaikančias duris ir įsiveržė vidun. Net iš šio atstumo buvo galima nedviprasmiškai atpažinti, kas įžengė pirmasis: tai buvo Kokas, kurio milžiniška gorilos figūra buvo galima atpažinti iš bet kokio atstumo.

— Gal dabar jums palaipsniui išaiškės, kodėl mūsų garbingajam draugui, pulkininkui Hidui, pasisekė taip ilgai išlikti gyvam, — sumurmėjo Grafas. — Jam beveik negalima priekaištauti, kad jis vengia bet kokios bereikalingos rizikos.

Kokas ir jo palydovas dabar vėl pasirodė duryse, ir po milžinio žodžio prie langų stovėjusieji AVO vyrai nuėjo savo ginklus, o vienas jų vėl dingo už namo kurtės. Beveik sekančią akimirka jis vėl pasirodė, lydimas kito, kuris nedelsdamas įžengė vidun, ir kad tai būtų pulkininko Hido, patvirtinimas atėjo tuoj pat, pasigirdus jo balsui lauko telefono aparate: Janscis buvo prie ausies prisidėjęs tik vieną ausinę, ir balsas sklido iš antrosios ausinės pakankamai garsiai, kad visi galėtų suprasti.

— Prileidžiu, kad kalbu su generolu majoru Iljuru? — Taip. Sakykite, pulkininke Hidai, ar AVO mėgsta laikytis susitarimų?

— Vaikiški tos rūšies priekaištai mudviejų tarpe visiškai nereikalingi, — atkirto Hidas. — Iš kur kalbate, jei galiu paklausti?

— Tai visai nesvarbu. Ar atgabenote mano žmoną ir dukterį?

Užėjo ilgai pertrauka, ir laidas atrodė lyg nutrauktas, kol pagaliau vėl pasigirdo Hido balsas.

— Savaimė suprantama, juk buvau pasakęs. — Ar galiu paprašyti leisti man jas pamatyti? — Tai tamsta manimi netiki? — Bereikalingas klausimas, pulkininke Hidai. Duokite man progą pamatyti savo žmoną ir dukterį. — Aš turiu akimirka pagaltoti.

Vėl ilga, be jokio garso tyla. Grafas skubiai pasakė: — Jis visiškai negalvoja. Tai lapei niekada nereikia apsigalvoti. Jis bando laimėti laiko. Jis žino, kad mes turime būti kur nors netoli, galėdami jį matyti, taigi jis žino, kad gali matyti ir mus. Tam ši pertrauka — jis savo žmonėms įsakinėja, kad tamsta...

Garsus šuktelėjimas iš namo patvirtino Grafo spėliojimą, dar nebaigus jo pasakyti, ir sekančią akimirka pro duris išsoko vyras, kuris skubiai bėgo link vilkiko.

— Taigi, jis mus pamatė, — tyliai pasakė Grafas. — Arba mus pačius, arba sunkvežimį mūsų užpakalyje. Ir kas gali atsitikti dabar?

— Nereikia nė spėlioti, — pasakė Janscis, padėdamas lauko telefono ragelį. — Visi priedangon, nes dabar pradės veikti patranka! Tik klausimas — ar ji mus kapos iš vietos, ar bandys slinkti artyn.

— Tikrai artės į čia, — prabilo Reinoldas. — Nėra prasmės šaudyti visą mišką.

Reinoldas buvo teisus. Jis dar nebuvo baigęs kalbėti, kai sunkus vilkiko motoras pradėjo urgėti, ir dabar nejudrusis autovežimis pajudėjo, sukdamas aikštelėje prie namo.

— Jis tikrai atvažiuoja, — kalbėjo Janscis. — Jei jie būtų norę šaudyti iš ten, jiems nebūtų reikėję apsisukti — tą bokštelį galima pasukti 360 laipsnių.

Jis atsitraukė nuo medžio, už kurio buvo pasislėpęs, šoko per sniego pilką griovį ant plento, trumpai akimirka virš savo galvos suglausdamas abi rankas: sutartas ženklas Sandorui tiksliai stebėti vilkiko judesius.

Niekas nebuvo laukęs to, kas atsitiko dabar — net Grafas, kuris nesitikėjo, kad Hidas būtų patekęs tokio niūraus ir beviltiško ryžtingumo būklėn. Jie išgirdo duslią komandą, kuria Hidas įsakė savo žmonėms pradėti ugnį, ir Grafas net neturėjo laiko sušukti Jansciui įspėjimą, kai iš namo pradėjo šaudyti keliolika automatų. Jie turėjo vienu šuoliu dingti už medžių — taip staiga prasi-dėjo kulipkų kruša, švilpianti aplink jų ausis, kapojanti medžių kamienus ir piktą žyzimu rekošetuojanti. Janscis, neturėjęs laiko pasislėpti, susvyravo, neteko pusiausvyros ir sunkiai krito ant plento. Reinoldas pašoko iš savo priedangos ir jau buvo bepuolęs ton vieton, kur gulėjo Janscis, kai jį iš užpakalio pagriebė ranka, vienu smūgiu nutraukdamas atgal už medžio, kur jis anksčiau buvo gulėjęs.

— Ar nori ir tamsta nusižudyti? — paklausė įniršęs Grafas, tačiau jo balso įniršis nebuvo nukreiptas prieš Reinoldą. — Be to, aš netikiu, kad jis būtų negyvas — jo kojos dar tebejudą.

(Bus daugiau)

MŪSŲ KULTŪRINIAI UŽDAVINIAI

(Atkelta iš 1 psl.)

juos labai noriai lanko, paskui pripranta ir prie šeštadieninės pradžios mokyklos. Tačiau būtina sąlyga — vaikų darželiai turi būti grynai lietuviški ir traktuojami kaip parengiamasis žingsnis į pradžios mokyklą. Neleistini dvikalbiai vaikų darželiai, nes jie yra žalingi vaikams.

Dar labiau plėstinės liuanistinės mokyklos. Nors šioje srityje visuose kraštuose nemaža padaryta ir tebedaroma, tačiau liuanistinės mokyklos turėtų būti žymiai gausesnės. Todėl tėvai ir Lietuvių Bendruomenės apylinkės turėtų daugiau rūpintis tų mokyklų steigimu bei išlaikymu ypač tose vietose, kur jų dar nėra. Ten, kur tėvai dėl labai svarbių priežasčių negali nugabenti savo vaikų į liuanistinę mokyklą turi patys mokyti savo vaikus namuose. Liuanistinės mokyklos mieliai suteiks tėvams reikalingų patarimų, programų, vadovėlių ir kitais reikalais. Tenka ypatingai pabrėžti, kad tėvai yra atsakingi už savo vaikų tautinį auklėjimą, kad jų didžioji pareiga yra leisti savo vaikus į liuanistines mokyklas, kuriose jų vaikai gaus ne tik reikalingų žinių apie savo tėvų žemę, išmoks lietuvių kalbos, bet ir tautiška subręs. Vaikai, kol tebėra tėvų globoje, patys negali nuspręsti lankyti ar nelankyti mokyklą. Deja, jau atsiranda nemaža tėvų, kurie nesidrovi pareikšti, kad lietuvių kalba nebūsianti reikalinga tolimesniame jo vaiko gyvenime. Ir taip dėl tėvų nerūpestingumo palieka jų vaikai gimtosios kalbos beraščiais.

Reikėtų prieš mokslo metų pradžią kokią mėnesį per spaudą ir radijo valandėles priminti tėvams jų pareigas. Galimas dalykas, kad dalį geros valios tėvų dar būtų galima palenkti lietuviškos vagon, nors, deja, kitų tas balsas jau nebeprasieks, nes jų nebeprasieks nei laikraštis, nei gyvas žodis per radiją.

Turime Vasario 16-tosios gimnaziją Vokietijoje, salaziečių gimnaziją Italijoje ir pranciškonų vidurinę mokyklą JAV. Visos tos mokyklos, kaip dirbančios lietuviškajam švietimui, remtinės ir palaikytinos. Paskutiniuoju metu keliamas reikalas steigti vidurinės mokyklas Chicagoje ir Toronte. Žinoma, susidarytų nemaža sunkumų tam sumanymui įgyvendinti (patalpos, išlaikymas, mokinių sutelkimas), bet reikėtų klausimą pastudijuoti vietose.

Savo laiku džiaugėmės šv. Kazimiero seserų gražia lietuviška veikla parapišose mokyklose ir didžiavomės jų Chicagoje pastatytiniais puikiais vidurinės mokyklos rūmais, tačiau dabar tenka labai apgailestauti, kad jų širdyse jau blėsta lietuviškos ugnelės. Ar tik ne per greitai pamirštas jų steigėjų Motinos Marijos Kauptaitės, Motinos Immaculatos Dvarnauskaitės, sesers Konceptos Unguraitytės, globėjo kun. A. Staninukyno ir kitų nurodytas apštalavimo tikslas — mokyti ir auklėti lietuvių vaikų religinėje ir tautinėje dvasioje. Negi dabartiniai jų dvasios vadovai nebegerai palaikyti jų lietuvišybą?

Jei mes būtume geriau susiorganizavę, daugelyje vietų galėtume įsivesti lietuvių kalbos ir liuanistinių dalykų pamokas valstybinėse vidurinėse mokyklose. Pvz., kai kur Jungtinėse Amerikos Valstybėse veikia nuostatos, pagal kurias mokyklose, 30 mokinių paprašius dėstyti kurią nors svetimąją kalbą, švietimo skyrius tą kalbą įveda ir parūpina bei apmokina mokytoją. Tą išnaudoja žy-

dai, įsivesdami hebrajų kalbą, kai kur ir lenkai, o Kanadoje — ukrainiečiai. Pastarieji, 1953 metais susitarę su švietimo vadovybe, įsivedė ukrainiečių kalbą vidurinėse mokyklose net 13 Saskačevano provincijos mokyklų apygardų. Todėl didžiuosiuose Amerikos miestuose, kur gausiau mūsų gyvenama, bendruomenės iniciatyva, atrodo, kai kur būtų įmanoma reikiamą mokinių skaičių nukreipti į vieną kurią valstybinę mokyklą ir tuo būdu laimėti lietuvių kalbos dėstytoją net be jokių išlaidų tėvams.

Svarbu, kad mūsų jaunimas studijuotų ne tik praktinius mokslus, bet ir humanitarinius, ypač liuanistiką. Veikia Slavų ir Baltų studijų skyrius Pensilvanijos Universitete, bet tuo tarpu juo tepasinaudojo trys lietuviai: kun. dr. V. Jaskevičius, dr. A. Klimas ir dr. K. Ostrauskas. Šiuo metu dar studijuoja V. Žilius ir B. Vaškešius.

Lituanistinių mokyklų darbo našumui pakelti būtų naudinga visuose kraštuose suvienodinti dėstomųjų dalykų programas ir pasirūpinti dar trūkstamų vadovėlių paruošimu ir išleidimu. JAV švietimo Taryba jau yra patvirtinusi JAV liuanistinių mokyklų programas, bet Kanadoje, Australijoje ir kitur jos yra kiek skirtingos. Tam reikalinga būtina

atgaivinti JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės švietimo derinamąją komisiją, kuri anksčiau buvo sudaryta iš JAV švietimo Tarybos pirmininko, JAV Kultūros Fondo pirmininko, Kanados Kultūros Fondo pirmininko ir sekretoriaus. Lauktina, kad visi čia iškelti klausimai būtų nuodugniai apsvaistyti Lituanistinio švietimo sekcijoje ir paskui dar pilnates posėdyje.

Pagaliam didelės reikšmės tautiniam auklėjimui turi įvairių organizacijų jaunimo stovyklos, studijų dienos, jaunimo spauda ir k. Jaunimas, tiek dar tebediraujantis kolegijose ar universitetuose, tiek ir baigęs mokslus turėtų įsijungti į visokeriopą lietuviškąją darbą. Mes galime didžiulius nemažus skaičiumi jaunimo, nuoširdžiai įsitraukusių į lietuvių organizacinį darbą, įnešančių ir į LB vadovaujamus organus, puikiai bendradarbiaujančius Lietuvių Enciklopedijoje, leidžiantį rimtą ir reikšmingą žurnalą Lituanus, redaguojantį taip pat kitus žurnalus ir šiaip prisidedantį prie mūsų kultūrinio darbo ūgio. Turime daryti visa, kad kitame kultūros kongrese būtų plačiau keliami mums visiems rūpimi klausimai ir kad pats jaunimas gautų progos aktyviai įsijungti į pačius kongreso darbus. (Bus daugiau)

Spiegelis nuvertė vyriausybę

(Atkelta iš 1 psl.)

straipsnį persispausdino didelis Koelno 'Reinische Kreis', Spiegelis dėl to iškėlė jam bylą Hamburgo teisme, kuris uždraudė straipsnį platinti. Tada von der Heydte kreipėsi į federalinę prokuratūrą, nurodydamas, kad viename Spiegelio straipsnyje apie vokiečių kariuomenę buvo išduotos tam tikros paslaptys. Prokuroras kreipėsi į Strausso ministeriją, teiraudamasis, ar iš tikro kai kurie tame straipsnyje paminėti faktai yra laikomi valstybės paslaptimi ir gavo teigiamą atsakymą. Tris savaites ministeris Straussas ruošėsi antpuoliui, o prof., atsargos pulkininkas Heydte už savo briliantinę idėją buvo spalio 22 d. pakeltas į atsargos generolus.

Naktį į spalio 23 d. iš Bonnos atvykę specialūs policijos daliniai užėmė Spiegelio redakciją Hamburge ir konfiskavo penkių su puse milijonų puslapių rašinių bei pusės milijono fotografijų archyvą.

Už karinį sektorių atsakingas Spiegelio redaktorius Conrad Ahlers tuo metu atostogavo Ispanijoje. Krašto apsaugos ministeris, priešingai reikalingai tokioms atvejais procedūrai, pats naktį paskambino vokiečių karo atache Madride pulk. Achim Oster, kad tas paprašytų ispanus Ahlersą suimti. Tam nebuvo sunku išpildyti savo boso įsakymą, nes Ahlers, jo draugas, pas jį viešėjo. Ispanai Ahlersą po 24 valandų paleido, kuris tuoj pat grįžo į Vokietiją, o seime prispaustas ministeris Straussas prisipažino visą tai padaręs...

Susidarė tikrai groteskiška padėtis. Augsteinas ir jo bendradarbiai (viso labo 5) laikomi kalėjime teismo tardytojo žinioje, kaip įtariamai valstybės išdavimu, tačiau formalus kaltinimas jiems ligi šiol nepateiktas, todėl jiems negalima uždrausti rašyti į jų pačių laikraštį. Todėl net ir tie, kuriems Spiegelis labai nepatinka,

ka, turi sutikti, kad vis dėlto vyriausybė pasielgė labai kvailai ir Spigeliui tik padėjo. Visoje Vokietijoje prasidėjo diskusijos apie valstybės paslaptis ir spaudos laisvę. Ar vokiečių divizijos sudėtis yra valstybės paslaptis ir kodėl? Juk ji panaši į kitų NATO kraštų divizijų sudėtį, apie kurią dešimt metų buvo viešai diskutuojama kariniuose laikraščiuose!

Pagaliam tiek paslapčių, kiek Spiegelis išdavė, kas savaitę iš-

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Jonas
Čiuberis • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams:
\$10.00. Laikraštis išeina tris
kartus savaitėje: pirmadieniais,
trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberis,
Vytautas Gedgaudas ir
Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro:
P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-
kūnas, R. Mickevičius, V. Raste-
nis ir St. Santvaras.

duoda New York Times karinis kritikas S.W. Baldwin ir jo kolegos, tačiau niekas nesirengia jų traukti į teisimą. Chicago Tribune 1942 m. paskeibė, kad amerikiečiai iššifravo japonų slaptą kodą. Tai buvo tikrai labai svarbios valstybinės paslapties išdavimas karo metu ir prezidentui F.D. Rooseveltui niežtėjo nagai sunaikinti jam nepalankų laikraštį, tačiau toks sumanymas nuėjo niekais, nes čia paprastai tokiais atsitikimais kaltinami tie atsakingi pareigūnai, kurie paslaptis išlepa, o ne tie, kurie jas paskelbia.

Dėl viso to Spiegelio skandalas pasiekė tokio masto, kad pagaliau visi Adenauerio ministrai atsistatydino. Tuo pasinaudodamas Adenaueris galės sudaryti naują vyriausybę, bet ši kartą jau be Strausso.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės
valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

**JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius**

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

**MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ
KRAUTUVĘ**

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambasador Vermouth 5th \$0.98

KULTŪROS KONGRESO DEBESIMS PRASLINKUS

II-sis Kultūros kongresas — jau praeityje. Tokį kultūrininkų suvažiavimą ruošiant, sunku išvengti klaidų, sunku nutylėti jas pastebėjus. Vienas iš pagrindinių kongreso kalbėtojų prof. J. Puzinas pastebėjo, kad "turime daryti visa, kad kitame kultūros kongrese būtų plačiau keliama mums visiems rūpimi klausimai ir kad jaunimas gautų progos aktyviai įsijungti į kongreso darbus".

Jaunimo sąvokoje čia įtelpa mūsų gyvoji ir aktyvioji, jau išsivijoję subrendusi ir aktyviai besireiškianti, generacija. Ji nebesitenkina šabloniškais senstančios kartos šūkiais ir frazėmis. Tas jaunimas, tai savastoviai galvoją visuomenininkai, jau pasižymėję literatai, į mokomąjį personalą iškilę sociologai, žodžiu aukštąjį mokslą baigęs mūsų visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo atžalynas, kurio vieta tokiuose kultūros kongrese neabejotinai ir nediskutuotina.

Nėra abejonės, kad jiems dalyvaujant ir pati Kultūros kongreso eiga, jo apimtis, minčių įvairumas, būtų buvęs kur kas gyvesnis, judresnis ir gausesnis naujomis idėjomis, naujais užsimojimais.

Esamoji rutina, jau iš anksto atspėjama tvarka ir neišvengiama tendencija parodė nusidėvėjimo ženklų. Išskyrus gausias darbas, kūrybinių polėkių ir rutinos nerazdomas spaudos, meno ir architektūros parodas, pats kongresas kentėjo nuo aukšto kraujo spaudimo.

Tačiau reikia pripažinti, kad šis kongresas neliks vien tik jame pasakytų kalbų rinkiniu. Yra eilė institucijų, kurios galės pasinaudoti iškeltais sumanymais ir juos vykdyti. G. prof. J. Puzinas, lygiai kaip ir kiti kalbėtojai atskirų sekcijų posėdžiuose, pasiūlė sudaryti atskiriems dalykams specialias komisijas, kurios vykdytų ar paruoštų vykdymui eilę sumanymų ir nutarimų. Svarbu, kad sumanymai neliktų sumanymais, bet kad jais būtų siekiama ir konkrečių rezultatų.

Anot prof. J. Puzino — nėra sumanymo, kurio negalėtume įgyvendinti. O tam reikia tik kelių dalykų: tautinio susipratimo, gerų norų ir vieningo darbo.

Gera žinoma, kad be šių sąlygų bet koks didesnis užsimojimas bus pasmerktas uždušimui. Ypatingai kultūrinuose ir švietimo baruose reikia ne tik aukščiau minėtų trijulės, bet reikia dar tolerancijos ir ne mažai diplomatijos. Iki šiol teko pastebėti per daug mokytojiško užsispyrimo, per didelio senų daktaratų vertinimo ir idėjų rėmų siaurumą.

Nieko nelaimėsime nuėję vien smerkimo ir klaidų ieškojimo keliu. Mūsų kultūrinio gyvenimo kelias reikalingas ne jam gairių nustatymo, bet įilietinimo mūsų visų sąmonėse ir širdyse. Tai didelis darbas ateičiai.

Tas darbas seksis įgyvendinti, kiek pavyks pasimokyti iš praeities klaidų ir blaiviai žvelgti ateitin.

O ateičiai reiktų įsidėmėti, kad kūrėjo darbas išskirtinas iš tų uždavinių, kurie siejasi su jų kūrybos išpopuliarinimu ir natūralių sąlygų sudarymu tai kūrybai bujoti. Iki šiol apie šiuos uždavinius tik kalbėjome, bet nieko nedarėm. Gal gi po šio kongreso atsirast bent viena institucija, kuri susirpas egzistuojanti ne vien tik "kultūrinėms gairėms nustatyti", bet kultūrinėms vertybėms kurti sąlygų ieškojimui ir — suradimui. Kalbų ir patarimų dienoms praėjus, eikime prie našesnio, darnesnio ir tikslingesnio darbo.

(J. Č.)

ISPŪDŽIAI IŠ KONGRESO

NAUJENOS (lapkričio 24 d.) II-jo Kultūros kongreso įspūdžius suveda į rengėjų atsielgtą tikslą:

"Visur kongrese vadovauja ir ateičiai gaires skelbia tik tam tikri, griežtai atrinkti "savi žmonės", kuriuos visus vainikuoja iš Europos importuotas Dr. Jonas Grišius tikslu Amerikos lietuviams nustatyti "Lietuvių kultūrinio veikimo gaires."

Tačiau gausiai prisirinkusią publiką prelegentas apvylęs. Jis nenustatęs ne tik naujų dogmų, bet ir senų neišryškines.

Ką gero teko pastebėti kongrese, tai lietuvių dailininkų paroda, kurioje dalyvavo 54 dailininkai.

"Reikia pripažinti, kad tokios didelės ir įvairios parodos Čiurlionio Galerija dar nebuvo turėjusi."

DRAUGAS (lapkričio 24 d.), nežinantis optimistinių antraščių, negalėjo išvengti neparodęs diskusijose kilusių aštrumų ryšių su netaktiškais Dr. J. Grišiaus užsipuolimais net mūsų gydytojų ir inžinierių. Jei prieš tai daug kam buvo neaišku ir daug kam atrodė netaktiški protestai prieš Dr. J. Grišiaus kvietimą kongreso pagrindiniu kalbėtoju, šandien daugelis jau sutinka, kad tos kvietimo klaidos tikrai nereikėjo daryti.

Šiaip jau net ir kultūrinio skyriaus redaktorius (k.b.) turėjo sutikti, kad

"Siemetinis, antrasis Kul-

tūros Kongresas išsiskiria ne tik aštrokais nuomonių pasikeitimais jo paruošoje, bet ir mūsų kultūrinės veiklos ateitį labiau užtikrinančiais nuosprendžiais, padarytais tegu ir ne pačiame kongrese ir ne jo iniciatyva, bet reikia tikėtis turėsiančiais lemiamos reikšmės kongresų paruošimui ateityje. Bendruomeniniu sutarimu nuo šiol Kultūros kongresus planuojant, akys bus kreipiamos į Kultūros Tarybą. O Kultūros Taryba, kaip nuolatinė institucija, galės jau metų metais rengtis būsimeis Kultūros kongresams. Reikia tikėtis, kad bus tuo būdu išvengta improvizacinio skubotumo ir bereikalingo jėgų ir nervų dilinimo kongreso paruošos kovose."

MOKAME

4 ¹/₂ %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjome kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

DAUG JUDĖJIMŲ, MAŽA LAIMEJIMŲ (2)

Įspūdžiai iš bolševikinio seimo Vilniuje

Lietuvos Naujienų Atrankos apžvalga

klausimas dar sprendžiamas blogai".

"Vyriausybė nutarė įsteigti kiekviename rajone (maždaug pusė ar trečdalis buvusio apskrity) kuro kontorą... Vadovauti šioms kontoroms pavesta Vyriausios dujų apskaitos ir komunalinio ūkio valdybai".

O štai ir apie jau seniai įsteigtų valdybų darbo rezultatus:

"Nevykdomos nustatytos naujų įmonių rengimo ir priėmimo punktų steigimo užduotys. Iš trijų drabužių cheminių valyklų ir dažyklų, kurios turėjo būti atduotos naudoti 1960-61 metais, šių metų tračijame ketvirtyje buvo atiduota tik viena įmonė (ir ta pati) Vilniuje. Nepadarėtos statyti lengvųjų automobilių profilaktinio aptarnavimo (reikiama, sezoninio mechaninio patikrinimo ir mažų pataisymų) stotis Kaune ir centralizuotos techniška sudėtingų dirbinių (reikiama, radijo, televizijos, skalbiųjų mašinų, siuvamųjų mašinų -- ir tokių reikalais mat, valstybė teturi teisę rūpintis) remonto dirbtuvės Vilniuje. Iš 17 buitinio aptarnavimo kombinatų, kurie turėjo būti atiduoti naudotis praėjusiais metais, atiduoti tik 8. Buitinio aptarnavimo įmonės nepatenkinamai statomos ir šiais metais".

"Labai lėtai įdiegiamos tokios ypatingų išlaidų nereikalaujančios patarnavimų rūšys, kaip butų valymas, rankinio багаžo, automobilių, motociklų bei dviračių saugojimas už mokestį ir daugelis kitų". (Ir nenuostabu, kad tokie dalykai apieiti: jie ir liks apieisti, kol jų steigimo klausimas bus reikalingas svarstyti "parlamentu", bet pasilik uždrausta tą daryti savarankiškos iniciatyvos žmonėms).

"Nepatenkina gyventojų poreikių taip pat pirtys, skalbyklos, viešbučiai. Nepakankamas esamų skalbyklų pajėgumas. Komunalinių skalbyklų nėra net stambiuose rajonuose: Kaune, Klaipėdoje, Rokiškyje, Radviliškyje ir daugelyje kitų. Respublikos miestuose lėtai įrengiamos namų skalbyklos savitarnos pagrindais. Namų skalbyklų patalpų dažnai naudojamos ne pagal paskirtį. Nepatenkinamai plečiamas baldinių priėmimo ir jų paskirstymo į namus punktų tinklas. Nors pirtų ir skalbyklų labai trūksta, jų statybai skiriamos lėšos naudojamos blogai... Respublikoje yra 81 komunalinis viešbutis su 2,700 vietų. Tai sudaro maždaug pusę (?) reikalingo skaičiaus. Ypač nepatenkinama būklė šių atžvilgiu susidarė Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Alytuje ir kairiuose kituose miestuose. Daugelyje vietų, ypač rajonų centruose, viešbučiai yra blogose patalpose".

Įsidėmėtina, kad visoje Lietuvoje yra likęs tik 81 viešbutis su 2,700 ne kambarių, o tik vietų. Vidutiniškai išeina po apie 33 vietas viešbutyje. Kadangi praktikuojama viešbučiuose panakalinti ne tik po du, o po tris ar keturis nieko bendra savo tarpe neturinčius keleivius viename kambarielyje, tai vidutinis viešbutių dydis yra apie 10 - 15 kambarių. Tiek tokių viešbutių esama ne Vilniuje

je (jau beveik ketvirčio milijono gyventojų dydžio miestas), o visoje Lietuvoje!

Nors pirmosiose (pasigiriamosiose) kalbos ciklo dalyse visur beriami prekių gamybos ir apyvartos padidėjimo procentai, antroje prekės skirtos kalbos ciklo dalyje Šumauskas vėl pasakė taip:

"Pirkėjai dažnai negali gauti parduotuvėse norimų prekių. Mūsų tekstilės pramonė ilgą laiką gamina kaikurias audinių rūšis, kurios jau yra pasenusios ir neturi paklausos" (Ir nenuostabu, nes monopolistinė pramonė visada panašiai atsitinka). O bolševikinė santvarka pramonė gi yra ir turi būti, pagal komunistų teoriją, vieno monopolininko -- valstybės -- rankose).

"Siuvimo fabrikyje produkcija ne visada yra geros kokybės, drabužių fasonai dažnai nepatinka pirkėjams". (Skaitytų čia iš patyrimo pagalvojti, kad Šumauskas čia kiek "suklydo", nes vietoj "ne visada" teisingiau būtų buvę pasakius "retai", o vietoj "dažnai" -- "dažniausiai").

"Analogiška padėtis yra ir odinės avalynės pramonėje. (Kalbos skaitytų čia Lietuvoje ir čia minityse pataisė Šumauską: vietoj "analogiška" skaitė "dar blogesnė", nes su avalyne tikrai yra blogiau, kaip su drabužiais). "Ypač siauras yra vaikiškos avalynės asortimentas".

"Dar permaža gaminama skaidinių saldinių, sausainių" (Tą dažnas žino ir Amerikoje, kas gauna dovanų ar lauktuvių iš keliauninkų).

"Baldų pramonės darbe, be žinomų pasiekimų, yra ir rimtų trūkumų. Tai ypač liečia naujų konstrukcijų baldų gamybos išsavinimą (išsavinimas -- iš rusų kalbos išsiverstas žodis, reiškia -- išmokimas gaminti, išsirengimas reikalingų prietaisų ir išmokimas juos vartoti).

"Daugelio ilgo naudojimo daiktų techninis lygis, išorė ir apdaila neatitinka vartotojų reikalavimų (nes nusipirktus pasirodo, kad tai būta labai labai trum-

palaikio naudojimo daikto: sugenda, sulūžta), tuo tarpu butyje reikalingų naujų, tobulėsių dirbinių gamyba įsisavinama labai lėtai".

"Nedera, kad prekybinės organizacijos būtų priverstos įsivežti į respubliką iš kitų ekonominių rajonų paprastas, bet gyventojams reikalingas namų apyvokos prekes, kurias gaminti be jokių sunkumų galima būtų vietoje".

"Sparčiai vystant gamybą, kokybei skiriama permaža dėmesio". (Čia Šumauskas pasakojo, kad 1962 metų pirmąjį pusmetį 37% visų plataus vartojimo gaminių, dar prieš paleidžiant į apyvartą, tikrintojų turėjo būti arba visiškai atmetti, arba jiems negalėjo būti pripažinta ta rūšis, kurio gamintojai tas prekes bandė priskirti. Ir tai ne pirmas atsitikimas, nes ir anksčiau taip būdavo. Šumauskas čia pat paminėjo, kad 1961 metais 40% visų siuvinių (drabužių), kurios buvo pagaminę Lietuvoje esančios tekstilės ir siuvimo įmonės, turėjo būti irgi arba atmetta ar jų rūšies įvertinimas turėjo būti pažemintas. Blogai pagamintos prekės dar nukentė ir dėl blogo įpakavimo, nes esą, "siuviniai ir trikotažo dirbiniai suverčiami, suvyniojami į nepatvarų popieri, perišami virve ir vežami į prekybos įmones"...

"Dažnai menkai atrodo ir buitinės chemijos prekės" (Čia prasčiausiai pasižymi muilas).

Klausė Šumauskas pats save: "Kurgi slėpi liaudies vartojamų prekių blogos kokybės priežastys?" Ir čia pat atsakė, gana atvirai:

"Pagrindinė priežastis ta, kad Liaudies ūkio taryba, ministerijos ir žinybos, miestų ir rajonų tarybos, jų vykdomieji komitetai permaža dėmesio skiria įmonėms, kurių ūkiniai vadovai pro pirštus žiūri į blogos kokybės dirbinių gaminimą".

Taigi, blogos padėties priežastis yra biurokratija, visa valdžia, kurios viršūnėje yra kaip tik tas pats Šumauskas. Komunistų partija užsispyrusi laiko visą pramonę monopolizuotą savo pastatytos biurokratijos rankose, ir nors mato, kad ji dirba blogai, tos blogumų priežasties nešalina, o kovoja su "privatininkais"...

DŽIUGI NAUJIENA!

Siunčiame mūsų skanūs kepsnius maisto ir delikatesų krautuvėms visoje Amerikoje

Čikagiečiams jau gerai yra žinomas puikus Brighton Bakery Felikso Mackevičiaus gaminių skonis. Gyvenantieji ne Chicagoje gali apsirūpinti skaniais Brighton Bakery gaminiais: Raguoliu (Baumkuchen), lietuviškais biskvitais, įvairių skonių pyragaičiais, aguronių biskvitais, medauninkais, mazurkais, lietuviško skonio keksais, įvairiais tortais, aštuonių rūšių duona ir kitais gaminiais. Tuos visus gaminius BRIGHTON BAKERY pasiųs jums paštu. Reikalaukite gaminių kainoraščio, iš kurio pasirinksite kas jums yra reikalinga. Čikagiečiai gali vietoje (kepykloje) gauti jau pagamintą prancūzišką tešlą, iš kurios patys namie pasigamins sau pageidaujamus kepsnius.

BRIGHTON BAKERY GAMINIŲ REIKALAUKITE VIŠOJE MAISTO KRAUTUVĖSE, KAIP CHICAGOJE, TAIP IR KITUR.

BRIGHTON BAKERY

2457 West 46th Place

Chicago 32, Illinois Telef. Vİrginia 7-1250

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

GIEDRA PRIE AUKURO

J. Grabauskas

Žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklas puošėsi dailiu vainiku, nors šeštadienio dangus, lyg jaunamartė, daugiau niaukėsi, negu šiepėsi. Lėtai zigzagais plavinėdami lapai leidosi žemyn ir šnarėdami, čežėdami guodėsi gelstančiai žolei, kai Jaunimo Centro kolonose jau žaidė žibintų sriautai su pavakario šešėliais. Rudenėjanti Chicago! Tai metas, kai tėvų jėzuitų namuose vėl sukunkuliuos Lietuvos veikla.

Šeštadienį, spalio 10 d., Jaunimo Centran rinkosi gerai nusiteikę ČALM mokinių būrys, tėvų komiteto nariai, mokyklos direktorius su poniu ir keletas mokytojų bei svečių. Koks kontrastas! Kai gamta rengėsi sustingusio pogulio, per 30 mokinių būrėlių lingavo didžiausiojo klasėn, niekieno neverčiami, bet visų mieliai kviečiami ir dar šilčiau sutinkami. Šis pobūvis — tai tyli ketvirtovio mokyklos metraščio pradžia. Į klegantį mokinių būrį pažvelgus, piršosi džiuginti mintis, kad tuo tarpu veltui pranašystė apie "steikų" kepimą žuvusiems už Laisvės paminklą aukure. Ačiū Dievi!

Gražiai sutvarkyta klasė — tai tėvų komiteto ponių nuopelnas. Jauki nuotaika supa vieno tikslo siekiančius pobūvio dalyvius. O tikslas labai paprastas — panaudoti amerikiečių aplinkos galimumus lietuvių tautos reikalams. Tikslui siekti priemonės — irgi aiškios, nors ir lėtos — pratinti ir praktiškai mokyti lietuvių mokyklinį jaunimą rasti darnumą, o ne priešingybes, tarp svečingo JAV ir mūsų prosenių krašto. Tokia mintimi prieš 3 rudenius šviesą išvydęs metraštinis kasmet augo, tobulėjo ir patraukė mokinių dėmesį, žadino jų pasitikėjimą ir džiugino suaugusiųjų spaudą. Mintis, kad lietuvių jaunimas, praktiškai ir anksčiau išjungęs spaudos darbanį, jo neužmes, pasirodė geresnė, nei

patosiniai šūkliai. Anksti užkurta ugnelė telktis prasmingoje kovoje už prosenių kraštą ir kalbą neblėso, nes ji buvo jaunatviškai tyra ir nedirbtina. Tokiu būdu iš vyresniųjų metraštininkų tarpo atsirado spaudos bendradarbių (Šoštytė, Matulionis, Šukelytė, Valiukėnas ir kiti), uolių Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentų ir t.t. Ši ČALM vidinės nuotaikos pakaita vyko pamažiau dar tebevyksta, stiprėdama ir plisdama, visiems randant vietos mokyklos garbę keliančio ir tautai darbininkų ruošiančio metraščio pavėsyje. Prasmingos veiklos skatintojai buvo tėvai (J. Šlajus, V. Šimkus, Bendoraičiai, Pakalniškiai ir t.t.) bei mokytojai (D. Velička, dir. J. Masilionis, A. Šimaitienė, A. Dundulis, O. Krikščiūnienė ir kiti). Šiuo gi metu jų eilės dar labiau pagausėjo.

Ruošiamasis, iš eilės ketvir-

Dalis metraščio redakcijos: K. Grabauskaitė, M. Norušytė (pirmosios dvi) ir Š. Valiukėnas.

tasis metraštinis, jo buvusiam globėjui pasiūlius, žengia už mokyklos ribų. Dir. J. Masilionio, tėvų k-teto pirm. P. Matulionio ir L.B. Chicago Apygardos at-

Chicago Aukšt. Lituanistikos Mokyklos metraščio pobūvio dalyvių grupė: tėvų komiteto pirm. P. Matulionis, mokyklos direktorius J. Masilionis su poniu ir praeitų metų metraščio leidėjas J. Šlajus.

stovo V. Šimkaus neseniai išleistas atsišaukimas kviečia viso laisvo pasaulio lietuvių mokyklas dalyvauti šiemetiniame metraštyje. Šiai minčiai realizuoti pa-

būtų leista "steikams" spigėti aukure, jie ten čirškės dėl konkrečioms darbams realios paramos trūkumo. Jei taip atsitiks, tautos teismui atsakinės ne ČALM, tėvų komitetai, tėvai jėzuitai bei lietuvių reikalams teikiama globa, o tik žodžiais — ne darbais — grindžiama veikla. Aukštyn smilksią dūmą liudys ir veiklą buvusį klinkį; priešingų atveju — jie smarkiai drieksis pažeme.

PALM SPRINGS MINERALINIŲ VANDENŲ GYDYKLA

Netoli nuo Los Angeles, išgarsėjusiam žiemos kurorte, įrengtos moderniškiausios pasaulyje "SPA" — karštų mineralinių vandenų gydymo, kur netik iš visos Amerikos, bet ir iš kitų kraštų čia suvažiuoja pasigyditi artrito, reumatizmo ir kit. negalavimų. Šie karšti mineral. vandenys buvo atrasti labai senai čia gyvenusių indėnų.

Palm Springs kurortas dar ir tuo žymus, kad čia ištisą žiemą šilta — 20 šilčiau kaip Los Angeles, labai mažai lyja — 340 saulėtų dienų metuose.

Šis palmėse ir žalumynuose paskendęs miestelis yra išaugęs dykumoje ir yra iš visų pusių apsuptas aukštų kalnų. Šiltas, tyras ir sausas dykumų bei kalnų oras, sutraukia čia kasmet tūkstančius turistų.

Netruksta Palm Springs'e ir pramogų. Yra daugybė gerų restoranų, naktinių klubų su įvairiausiomis programomis, kuriose neretai dalyvauja ir filmų artistai. Čia turi savo vilas žymiausi filmų artistai: Bing Crosby, Bob Hope, Frank Sinatra, Lilly Pons, Lucille Ball ir kiti. Jų tarpe ir mūsų Rūta Lee-Kilmontytė. Palm Springs yra buvęs daug U.S.A. prezidentų o buv. prez. Eisenhoweris turi čia savo vilą ir praleidžia žiemas lošdamas golfą.

Lietuvių čia tik kelios šeimos.

AUSTRALIJOJ LIETUVIAI

* IŠ LIETUVOS PAS SŪNŲ Į AUSTRALIJĄ neseniai atvykusi Zelenkevičienė pasakojo, kad nusivylimas Vakarų pasauliu Lietuvoje kad ir didelis, bet viltis, kad bus susilaukta šviesesnių dienų ugdoma ir palaikoma.

* LIUCIJA ŠEŠTAKAUSKAITĖ iš Melbourn, baigusi to miesto universitetą, jau kuris laikas tarnauja JTO New Yorke. Mokėdama daugelį svetimų kalbų, ji nesunkiai užsitarnavo JTO vadovybės dėmesį ir dabar dar 6 mėn. pratęsė savo buvimą JAV laiką.

* TEISININKĖ GRAŽINA BIVEINYTĖ, kurį laiką praktikuojusi advokatūrą Sidnejuje, ruošiasi vykti į Europą teisių studijoms papildyti.

* MADŲ PARODOS, pasirodė įėjo į madą ir Australijos lietuvių tarpe. Lapkr. 24 d. madų parodą ruošė Adelaidės moterų sekcija vietos lietuvių namuose.

* ADELAIDE PER SPALIO MĖN. pasižymėjo lietuviškų parengimų gausa. Adelaidės Lietuvių teatro trupė pasirodė net dviejuose spektakliuose su komedija "Slidus pusmilijonis".

* STUDENTŲ SĄJUNGA buvo suruošusi jaunųjų dailininkų parodą, kurioje pasirodė R. Dugalas, B. Mikužytė, R. Puodžius ir Žiba Mars.

* DIDELIU PASISEKIMU PRAEJO ir Lithuania Choro koncertas, papildytas tautiniais šokiais. Choro vadovauja muz. V. Šimkus. Šokių grupei vadovauja B. Lapšienė.

Norintiems šią vietovę aplankyti patogų apsisotiti Pr. Jakubausko viloje "Gintaras". Už labai prieinamą kainą kambariai su visais patogumais ir virtuve, 537 Calle Palo Fierro, Palm Springs, Calif., Telef. 324-1892.

AUKOTOJAI LIETUVIŠKOS ŠIRDIES FONDUI

Detroit, Mich. — Š. Šadeika; Chicago, Ill. — Vladas Mieželis, Korp. Neo-Lithuania Vyriausioji Valdya; East Chicago, Ind. — Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga; Riverside, Ill. — Dr. P. Jonikas. Vienas asmuo prašė neskelbti. Dabar prisiūsta \$43.00. Pirmiau prisiūsta — \$2,223.50. Aukotojams širdingai dėkui. Išplaukiau į Naująją Zelandiją ir Australiją.

Juozas J. Bachunas, Sodas, Mich.

Vytauto Augustino LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS LIETUVA

yra geriausia dovana visoms progoms. Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, kas kokia kalba bekalbėtų.

Albumas LIETUVA yra gražiausia Kalėdinė dovana.

Kiekvienam verta jį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti, ypač mūsų draugams amerikiečiams.

Užsakymus siųsti: Ateitininkų Federacija, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Gaunamas ir pas platintojus. Kaina — \$5.00.

Užsisakyk tuojau!

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

START A Cleveland Trust CHRISTMAS ACCOUNT NOW!

SAVE ALSO FOR

- Education
- Insurance
- Home
- Automobile
- Vacation
- Taxes

Every Other Week

DEPOSIT... HAVE

\$200 25 TIMES... \$50

\$400 25 TIMES... \$100

\$1000 25 TIMES... \$250

WE WELCOME YOUR SAVINGS

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Kelias į kairę

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(18)

— Labas, ponio Pušiniene! Kaip gyvuojat?
— Sveikas, sveikas. O kaip tau, Gediminai?
— Viskas gerai. Bosas atostogose, tai aš bosauju.
— Ir bomauji, sakai, a?
— Taigi. Kaip ir statybą tikrinu. Sakau, užvažiuosiu pas ponį Pušiniene. Gal dėžutė kiaušinių, ar ką...
— Ak tu, velniau! Kiek tų kiaušinių ir besuryji! Išsivežei gi neseniai...
— Kiaušinienės prisiplakau, su alumi geriu. Jaunas pilvas, daug telpa. Vokietijoje išbadėję...
— Badavot jūs tenai! Tik lojat, skundžiatės. O atvažiuot kiti labiau nusigang už mus. Ir jau tiek metų! Nusipenėjai, kaip paršas. Žmona, va, išgytum, nors būtų kam tave apmušti...
— O Danguolė muša Antaną, a? Žmonos turi vyrų klausyti!
— Žiūrint, kokių vyrų. Tau reiktų duot, kad net oda sproginėtų!
— Už ką gi? Už ką, ponio Pušiniene? Ar aš negeras?
Bdčiuoja man ranką. Du kartu. Juodos kudlos susirangę, nors papešk.
— Geras, jau geras, — susijuokiu. — Kai miega, visi geri.

— Morta Kirlytė, a? Gražiausia buvo Mickūnų merga! Pušinis ūsus nusikramtė, visiems bernams pavėdėdamas, a?

— Eik tu! — šeriu atgalia ranka per petį. Jau pradeda, kad jį perkūnėlis, jau girs, los, kol visko išsiprašys.

— O dabar — geriausia šeiminkė! Ar vaišins, ar pardavimui, ar giminėms — kaimynams atidavimui... Sūriai — kaip lėkštės, sviestas — kaip gintaras. Kiaušiniai nuplauti, įvyniojimo skarelės baltos, popieriniai maišukai nesuglamžyti...
Noriu pykt, mušt, keiktis. Bet gi teisybė velnias kalba! Kiti nepastebi, o jis viską užmato. Kitiems nesvarbu, o jis pamato ir pasako.

— Ilgai neužsibūsiu. O kaip gi Marė?

— Marė — kaip Marė. Pyktauja, šėlsta, nei kaip žmogui pasakyt.

— Vežkit pas daktarą, Pušiniene. Negailėkit pinigų, vežkit.

— Gera tau pasakyt! Nei ji pas daktarą nori, nei kaip prisirošt. Visi užsiėmę, darbai darbus veja. Tony irgi liepia vežt pas specialistą. Sako, Danguolė šitų ligų nepermano. O kas gi nuveš? Pranas — tai darbe, tai lauke. Tėvas nevairoja. Nuvežtum, va.

Danyla apsidairo. Gailisi, velnias, prasitaręs. Išsiima nosinę, ilgai šluostosi kaktą...

— Nebijok, nereikės, — sakau, — nei namie Marės nėra. Buvo atleista, vėl gavo darbo. Bet, aš manau, pasiblaškęs ir nurims. Vis tie, matai, pasikeitimai... Ištizėlės tos! Šių laikų moterys — tai nė supuvusio kiaušinio nevertos!

— Kodėl jūs, ponio Pušiniene, stipri? Kodėl jūs vis nuotaikoj, vis darbšti ir energinga?

— Nustok! — šeriu vėl per petį, bet negaliu išsilaikyti nesijuokus. Žaltys, velnias, raganius. Moka

jis! Liežuvį medum pasitapa atvažiuodamas. Gražiu žodžių iš knygų prisiskaitęs...

— Tai kaip, ponio Pušiniene? Na, neduosit, tai neduosit. Parvažiuodamas nusipirksiu krautuvėję.

— Duosiu, jau duosiu. Ką tau darysi!

— Tai dėkui! Ačiū labai, ponio Pušiniene!

Bučiuoja ranką, net prilipdamas lūpomis, kelis kartus. Moka velnias. Pataikauja, meilinas. O čikagoj, parengime, tik pasisveikina ir nubėga. Nei pašnekėti laiko neturi. Bet ką tu padarysi. Jie mokytis, daug pažįstamų, užimti. Gerai, kad užvažiuoja, neužmiršta. Pajuokaujam, susibaram ir susitaikom — nors nenuobodu.

— Matai, Gediminai, aš tau pasakysiu. Dirbk, kad turėtum. Dirbk ir kitam duok. Negailėk. Į karstą neįsidėsi, tenai nenusineši.

— Teisybė, ponio Pušiniene, teisybė!

Giria, raitos, kaip žalčiukas. O pats — šykštus, kietas, kaip karna. Nuvažiuojam į gegužinę, tai sukas, kad tik nereiktų bilietų nupirkt.

— Visi mirsim, Gediminai. Negi su saule žmogus gyvena. Dirba, stengiasi, daiktą prie daikto neša, o pasisuka liga, tai keberiošk, ir — tave penkių metrų daun... Užkasa, užtaiso, nei nesucypsi. Gėlių palieka, o patys nuėję užmiršta. Tai nors gyvendamas širdį parodyk! Jeigu tavęs nebeatsimins, tai daiktas, kurį dovanojai, ar geras žodis, kurį pasakei, tavo nuolankią širdį primins.

— Kas nežino Mortos Kirlytės? Kas nemyl Pušiniene? Oi, tos rankelės, darbščios ir dosnios!

— Šunadunti tu! — pastumiu jį ir, vistic, šiepiuosi. Tokia būtų ilga diena vienai. O dabar, va, užvažiuo, paalasijom...

(Bus daugiau)

MAIRONIS 1862.XI.2 — 1962.XI.2

Jeigu laiką galėtumėm ištiesti, lyg baltą drobę, tai vieno ar kito amžiaus istoriniai įvykiai, mokslo ir meno laimėjimai ir ryškiųjų asmenybių veidai tame dideliame lauke sudarytų nepaprastą paveikslą. Tačiau atskirų tautų istorijos surašomos į storesnes ar plonesnes knygas, kuriomis vieni iš mūsų domisi ir jomis grindžia savo siekimų bei idealų kelią, o kiti iš to gaivaus šaltinio visai nenori atsigeriti...

1962 m. XI. 2 d. buvo lygiai šimtas metų, kai gimė lietuvių tautos Atgimimo dainius Jonas Maironis - Mačiulis. Tariaama, kad atskiros tautos gyvenime vienas amžius nėra ilgas laiko tarpas, o tačiau kiek per tą šimtmetį senelių, tėvų ir mūsų pačių išgyventa, patirta ir išskendėta! Vieną to amžiaus laikotarpį, drauge su Maironiu, vadiname naktim be aušros, kitą galėtumėm aptarti vaizgintinių pragiedrulių sušvytėjimu, o dar kitą ir vėl pakilusią, niekad neregėtą ir siaubingą sutemą... Marios nurimsta ir spindi, lyg veidrodžiai, o, žiūrėk, ir vėl jos siautėja grėsmingom bangom. Berods, marių neramumą atspindi ir mūsų gyvenami laikai.

1862 m., kai Maironis gimė, buvo išvakarės bręstančių neramumų Lietuvoj. Dar jis nebuvo iškopęs iš kūdikio vystyklų, kai senoj lietuvių žemėj įsiliepsnojo sukilimas. Žiaurūs maskolinai, dar žiauresnių generolų vadovaujami, 1863 m. sukilimą užgniaužė. Lietuviai, kovodami su dalgėmis ir primitiviais ginklais, kovos dėl laisvės nepajėgė laimėti, bet jie akivaizdžiai parodė savo herojiškumą, ryžtą ir apsisprendimą už laisvą ir nuo okupanto nepriklausomą gyvenimą.

Mes esame tų sukilėlių vaikaičiai. Mano senelis, 1863 m. maišto pasėkoj netekęs žemių ir turto, iš naujo gyvenimą pradėjo nedidelio palivarko Pikčiūnų dvorio (Seredžiaus vl.) nuomininku. Daugumas būdami tokie, gerai žinom, kokį kalvarių kelią ėjo lietuvių tauta beveik ištisus penkiasdešimt metų. Kelionė į Sibiro katargą ir mirtį lietuviui patriotui jau nuo senų dienų pažįstama.

Maironis ano meto reakcinį carinės Rusijos valdymą apibūdino nemirtingu poezijos vaizdu -- naktim be aušros, nors labai galimas dalykas, kad jis tą naktį matė iš gilios senovės ateinančią. Deja, -- galingu balsu turėtumėm šaukti, -- deja, lietuvių tautos trėmimas į Sibiro į šimto metų nesumažėjo, bet kelia-riopai padidėjo! Rūsti mūsų tautos dalia -- būti slenkščiu tarp dviejų pasaulių -- ir vėl, lyg nuodinga strėlė, laisvo ir suklestėjusio gyvenimo sparnus pakirto. Nors ir kitų vardu save vadindami, nors ir nauja misionizmo liga sirdgami, tie patys imperialistai lietuvių tautą be atodairos tremia ir žudo. Galime sunkiai suprasti ir pajausti, kaip dabar nejauku ir šalta Maironiui Kauno katedros pasieny, nors ir amžiniu miegu, miegoti...

Gyvendami savo dienas, susiduriame su negirdėta hipokrizija, su žmoniškumo principų bankrotu, su žmogaus sergančios dvasios apraiškom. Kai mokslo atradimai, technikos pažanga, rodos, visiems žemės gyventojams galėtų laiduoti laisvą, sotų ir laimingą gyvenimą, tai grūmiantis chamas, milijonus savų ir svetimų žmonių pavergęs, dešimtmečiams sudaro tokias sąlygas, kuriose žmoniškumas, laisvė, demokratija, kaip sąvokos, praranda savo prasmę.

Mūsų nerimas galėtų būti mažesnis, jeigu moralės principų atkakliu gynimu atosvarą sudarytų Vakarai. Deja, hipokritų galvos ir čia yra didelė talka tam, kuris burnoja ir grūmoja, kaip Zaporožės kazokai Turkijos sultonui.

Matydamas visa tai savo akimis, ką dabar galėtų pasakyti Maironis? Didžiai sunkiom carinės Rusijos valdymo dienomis jis, gal ne visada pats tvirtai tikėdamas, skelbė tautos prisikėlimą, kėlė ir žadino optimizmą, galingu balsu surikdamas:

O tačiau Lietuva
Juk atbus gi kada:
Ne veltui ji tiek iškentėjo!..

Kai šiandien į Maironio balsą įsiklausai, sunku jam netikėti,

STASYS SANTVARAS

dar sunkiau savo tikėjimo silpnumu jį apvilti...

Jonas Maironis-Mačiulis gimė 1863 m. sukilimo išvakarėse, taigi jis yra kovų dėl laisvės vaikas. Nėra abejonės, kai jis paaugo,

1909 m. Maironis buvo pakvies tas Kauno kunigų seminarijos rektorium. Pirmą viešą kalbą įklierikus prabilęs lietuviškai, Maironis sulaužė tradiciją viešomis progomis vartoti lenkų ar lotynų kalbą. Su tuo momentu, -- sa ko prof. J. Brazaitis, -- atėjo persilaužimas seminarijoje lietuviškos naudos. Maironis buvo

MAIRONIS

Dail. Adomo Varno portretas

kai pradėjo mokslus eiti, tėvai ir giminės apie tą sukilimą jam nemažai kalbėjo. Ilgainiui Maironio širdy tas subrandino savo tautos meilę ir apsisprendimą kurti poeziją lietuvių kalba, kas naktį be aušros nežadėjo neigybės, nei didelio garso, o neabejotinai sudarė daug pavojų būti paniekintam, apšmeižtam ir net į Sibiro taigas ištremtam.

Maironio tėvai, Pasandravio dvaro savininkai, buvo laisvi valstiečiai, bendravo su savo krašto aplenkėjusia bajorija, bet nuo lietuviško kamieno neatitrūko. Prof. J. Brazaitis, kadaise parašęs monografiją apie Maironį (monografijos rankraštis paliktas Lietuvoj), taip sako: "Maironis išvengė savyje socialinio konflikto tarp valstiečių ir bajorų, tarp neturtingų ir turtingų ir netapo tik vienos katros pusės atstovu kovotoju; tautiniu atžvilgiu -- Maironis gavo tvirtą lietuvišką kaimo pagrandą, kuris buvo atviras įtakai bet kurios kultūros, ateisiančios su gyvenimo eiga, jei toji kultūra neprieštarauja nuo mažens Maironio prigimtyje įaugusiai savo žemės, jos žmonių, praeities ir tradicijų meilei" (Žiūr. Liet. Enciklopedijos XVII t. III psl.).

1873-1883 Maironis mokėsi Kauno rusų gimnazijoje. Būdamas šeštojo klasė, pradėjo eiles rašyti lenkų kalba. Baigęs gimnaziją, 1883-84 m. Kijevo universitete studijavo literatūrą. 1884 m. jis grįžo į Kauną ir įstojo į kunigų seminariją, kurioj studijavo iki 1888 m. Tuo laiku seminarijoje lietuvių kalbos ir literatūros prof. buvo Kauno pavyskapis ir Anykščių šilelio autorius Ant. Baranauskas. Profesoriaus poezinis garas dar labiau sustiprino Maironio apsisprendimą už lietuviybę ir kūrybą lietuvių kalba.

1888-92 m. Maironis studijavo Petrapilio dvasinėje akademijoje. Ten už darbą De iustitia et iure gavo magistro laipsnį. Po to du metus profesoriavo Kauno kunigų seminarijoje, o nuo 1894 iki 1909 m., taigi ištisus 15 metų buvo Petrapilio dvasinės akademijos inspektorius ir moralinės teologijos profesorius. 1903 m. čia jis gavo teologijos daktaro laipsnį. Maironio buvimas akademijoje turėjo netiesioginės reikšmės liet. tautiniam kilimui Petrapilyje: pats lietuvių poeto buvimas inspektorius pareigojo kėlė lietuvių studentų pasididžiavimą; padėjo įeiti į profesūrą kitiems lietuviams; Maironio autoritetingos paramos susilaukė ir kt. Petrapilio lietuvių darbai.

Ojczyzna jums kvepia, ne žemė tėvynė,
Maitinanti jūsų pilvus;

AKIMIRKOS

Intelligentų dauba

Koks buvo įdomiausias ir raiškiausias nepriklausomos Lietuvos gyvenimo sektorius? Idomičiausias visuomeniškai, politiškai, ūkiškai ir literatūriškai? Ir kai čia keliu tokį klausimą, tai ypač norėdamas išsiaiškinti "literatūriškai".

Jei Vilnius nuo pat valstybės atsistatymo pradžios per du dešimtmečius būtų buvęs Lietuvos sostinė, be devojimų atsakytume: aišku, Vilnius. Šis tikras ir labai gražus didmiestis neabejotinai būtų užgožęs visos mūsų tautos politinį, kultūrinį ir emocinį gyvenimą.

Bet kai pilsudskiniai lenkų imperialistai atskyrė jį nuo Lietuvos geležine uždanga, o mes išvedėme demarkacijos liniją ant kartelių pamautomis žiaudy grynėmis, tai apie likusios Lietuvos įdomiausių sektorių jau buvo sunkoka vienodai susitarti. Daug kas sakėme ir šian dien tebesakytume: na, aišku, kas gi kitas, jei ne Kaunas.

Taip, Kaunas buvo prakeiktai įdomus miestas, iš rusiško provincijos garnizono miestuko skubiai augęs į didmiestį ir tapęs visų visokių mūsų anuo metinių tragikomedijų centru. Bet jis vis buvo kažkoks dar netikras didmiestis. Gyveno čia ir veikė valdžios ir pinigų viršūnės; ūžavo restoranai, viešbučiai, kavinės ir klubai; buvo aukštosios mokyklos, būriai naujų inteligentų, frakai ir net cilindrai, turtas ir skurdas. Bet ir kaimiečio sėrmėgos pasirodydavo. O svarbiausia, po fraku ir cilindru dažnai dar tūnodavo tas pats mūsų gerasis sodietis, kaip lygiai dar dažnesnis nevalyvas chamas.

Todėl dauguma sakydavo: niekas kitas, tik sodžius, tik mūsų tradicinis kaimas aplink valsčiaus miestelį buvo ir liko pats svarbiausias, raiškiausias ir įdomiausias lietuvių tautos gyvenimo sektorius. Ir ypač literatūra bei menai mylėjo, gerbė, aukštino, tyrinėjo šį kaimą -- mūsų tautos pamatą ir visokios stiprybės šaltinį. Bet kadangi nuo Donelaičio ligi Žemaitės ir nuo Žemaitės ligi Alės Rūtos tas kaimas mūsų literatūroje buvo taip plačiai ir be atnaujintų išraiškos priemonių išlukštentas (išskyrus tik gal vėlesniais laikais M. Katiškį), tai mums daugeliui tas kaimas ir bažnytkaimis literatūroje beveik nusibodo.

Nejaugi nieko nebebuvo įdomesnio ir būdingesnio mūsų augančios valstybės gyvenime?

Man rodos, buvo dar vienas sektorius, gerokai visų ir net rašytojų pražiūrėtas.

O gi apskrities miestai! Mano galva, apskrities miestas -- toks, kaip Šiauliai, Panevėžys ar Marijampolė -- buvo kažin tik ar ne pats įdomiausias mūsų besikeičiančios ir moderniškai bręstančios tautos gyvenimo paveikslas. Jame kilo ir reikėsi visos miestų ir miestelių gyvenimo žymės, o čia pat apylinkėse ir po panosė tiesėsi kaimai su savo sodiečiais -- abu dažai, sielos ir būdai gyvai ir organiškai maišėsi. Ir jeigu sodiečiai kopijavo ar mėgdžiojo miestų gyvenimo "stilių", tai ne Kauno, kuris jiems būdavo per toli, bet savo apskrities miestus, su kuriais jie turėjo nuolatinių santykių.

Galėjome laukti, kad mūsų rašytojai susidomės nauju lietuvišku gyvenimu apskrities miestuose. Bet jiems vis tik arba Kaunas, arba sodžius, -- kraštutinybės. Gi apskrities miestas-jungiklis lyg ir nieko nebūtų reiškęs. Tačiau anuomet dar visai jauna rašytoja Petronėlė Orintaitė susidomėjo ir apskrities miestu. Jeigu ir ne visu, tai bent jo "inteligentais", ir apie tai dar 1937 metais išleido romaną, vardu "Daubiškės inteligentai", kurį šioms dienomis Londono Nidos leidykla dviem tomeliais pakartojo mūsų "tremties" skaitytojams.

Petronėlė, tauri ir švelni mano kauniškųjų literatūrinių studijų meto vyresnė draugė, šiuo tarpu pastoviai vasaroja Los Angeles palmių atkatoje. Tad knygai išėjus ir man ją beskaitant, kartą išsinekęs apie Daubiškę. To apskrities miesto inteligentai, sakė Petronėlė, aišku, yra literatūrinė fikcija, bet jie nėra visiškai iš-

sigalvoti, o kiekvienas turi savo prototipus, matytus ir pažintus Vilkaviškyje, o ypač Šiauliuose. Tie inteligentai buvo mūsų gyvenimo tikrovė ir teisybė.

"O kodėl antrą kartą leidžiant, neperdirbai romano?" paklausiau autorę. "Man atrodo, kad apščiai buvo taisytių ir tobulintinių vietų".

Petronėlė tan klausiman atsiliepė melancholiškai: "Ach, būtų per didelis darbas ir kažin ar būtinas. Tada geriau visai ką naujo reikėjo rašyti. Palikau paveikslą, koks buvo, nors žinau ir jau girdžiu priekaištų, kad per tamsiai nupiešiau mūsų didžiai gerbiamuosius ano meto provincijos šviesuolius"...

Paaiškinimas mane patenkino, ir nusprendžiau autorės daug nebebarti, nors anksčiau buvau ketinęs įkyriai kibti...

Taip, "Daubiškės inteligentai" dar nebuvo literatūrinis šedevras. Tai buvo dar jaunos rašytojos darbas ir jos antrasis romanas. Be centrinės intrigos, su daugybe "herojų", kurių istorijos deramai neišnarplojamos, su dirbtine ir nebūtina "pedagogine idėja" pabaigoje, vieną latrelį paverčiant labai pozityviu žmogeliu (kai sunkiai susirgęs ir mirties išsigandęs, jis nutarė "atsiversti į gerą kelią"...).

Bet Daubiškės miesto vienos "šviesuomenės" dalies vaizdas vis dėlto išėjo ryškus, platus ir, kaip daugelis prisimintume, turbūt nemelaginas. Autorė, priešingai didiesiems grožinės prozos klasikams, nepaslepia savęs, kaip komentatorės, ir todėl žmones ir įvykius piešia subjektyviai. Tai būtų stambi gero romano yda, nors daugelis tokių aprašomųjų vietų man patiko savo įžvalgumu ir gyva kalba.

Pavyzdžiui, ano meto provincijos gražuolių vedybiniai planai ir skoniai. "Na, tikstantinėmis braškanti gražuolė žino savo vertę (nesvarbu, kad rauplėta ar užlaužtanosė) -- ir neskuba įkišti savo kraitį į tokį gana rizikingą biznėlį: telti už pliko valdininkėlio ar plono leitenanto. Vyrukų jaunas amžius ar šviesus plaukas moterims briliantų neatstoja... Dabar net saldziosios gimnazistės, vos į aukštakulnius bačikus įsistiebusios -- gauda šypsena pašauti kokį lobingą inžinierių ar aptukusį advokatą. O jei gydytojas ar diplomatas pasitaiko sučiupti ant meškerės -- ir plinkantis pakaušis išsina už gera"...

Niūroki ir tamsoki vaizdai teiškyla iš paskendusio Daubiškės inteligentų, vyrų ir moterų, ponaičių ir panelių pasaulio. Net galėtum nustepti, kaip tokios šviesuomenės vadovaujama Lietuva dar galėjo du dešimtmečius nepriklausomai išgyventi. Autorė anuomet fiksav savo laikotarpį ir aplinką, savo betarpiškus ir dar garuojančius įspūdžius. O paprastai tik iš ilgesnio laiko atstumo ir atokesnės perspektyvos tegalima plačiau ir visapusiškai pažinti. Net ir prie New Yorko Empire State Buildingo jeigu per arti prieisi, tai gal tik kokias tris pėdas cemento tepamatysi.

Šiandien kiekvienas sutiksime turbūt, kas anuos laikus ir vietas išgyvenome, kad ne viskas buvo tik daubos mūsų apskrities miestuose ir jų šviesuomenė. Kiekvienas iš tų miestų augo, tobulėjo, modernėjo. Tad buvo ir šviesesni protai, kurie galvojo; ir širdys, kurios savo miestus mylėjo ir dirbo bendrai visos šalies pažangai. Todėl lietuviškas apskrities miestas dar tebelaukia savo žodinio tapytojo, kuris matys ir išgyvens visas jo spalvas. Ir šiandien tat gal būtų lengviau, negu anuomet.

Pagalčiau, inteligentų likimas dažnai būna tragiškesnis už sodiečio. Iš jų laukiama, kad jie koptų į kalną. Gi jų didelė dalis vis paslysta ir nurieda į daubą.

Ar mažai tokių pat lietuviškų inteligentų daubose tūnoja, pvz., dabar Amerikoje? Orintaitės romane mes surasime savo senus tėvus ir mamytės, brolius ir sesutes. Ir tada moralistams gal bus mažiau pikta.

Ne protėvių žemė, kurios
išsigyne,
Begarbinat lenkų dievus...

Poetinės kūrybos požiūriu šis Maironio eilėraštis nėra iš tų, kuriuos vadiname jo šedevrais. Tačiau savo drąsa, aiškia mintim ir patriotizmu jis mus kėlė nuo suolų, gaivino ir stiprino. Gal dėl to, kad mes, vaikai, tada gyvenom Vilniuje ir visa būtim jautėm lenkomanijos ir liet. tautos lenkinimo padarinius. Ilgiau, kaip pusę metų, mūsų gimnazijai įsikūrus Vilniuje ir jo gatvėse mums prabilus lietuviškai, senų ir jaunų, kvailių, o kartais gal ir protingų, būdavom palydimi pašapiung "sake-pasakė, sakė-pasakė"... Žinoma, greitai mes nuo to išgamy žūlumu apsigynėm, bet Maironio Ojczyzna ir toliau nesiliovė mūsų širdžių kaitinusi.

1918 m., velykinių atostogų metu, dėl įkryėjusio badmiriavimo, kurį kentėm mokinių bendrabuty, iš Vilniaus į tėviškę, Seredžių, pasileidau pėsčiom. Tuo metu Kaune siautė šiltinės epidemija, tai leidimą keliauti gavau lanku

-- pro širvintus, Ukmerge, Jonavą, Babtus ir Vilkiją. 16-tus metus einančiam vyrui, tai buvo nemenkas žygis. Tačiau gal būdinga ypač tai, kad leisdamasis į tą tolimą ir gana pavojingą kelionę, greta vadovėlių savo kuprinėn įsidėjau Maironio Pavasario balsus, Jaunąją Lietuvą ir Fausto Kiršos pirmąjį poezijos rinkinį Verpetus. To paties Kiršos, kuris dabar drauge su mumis gyvena Bostone. Prie tėviškės vartų, ant pavasarių plačiai išsiliejusios Dubysos, mane pagavo vokiečiai, gerokai savo "vachėse" patardė ir, nieko neatėmę, palydėjo į namus, matyt, norėdami įsitikinti, ar tikrai aš esu to krašto vaikas. Netrukus, dar tą patį pavasarį, vokiečių valdžia mane privertė mokytojauti pradžios mokykloje. Tam darbu aš dar nebuvau pasiruošęs, buvau tik pusbernis, bet, kai mokytojų buvo didelis trūkumas, valdžia, matyt, džiaugėsi mane pagavusi. Atsimenu, kad tame neįprastame darbe parsinešė Maironis ir Kiršos mano nepakeičiami talkininkai. Kai pavargdavau ar nepajėgdavau savo mokiniams kitų mokslų

įkvėpti, tai griebdavau sių knygų ir tuštuma tuoj pasidarydavo turininga...

Tą epizodą papasakojau tik dėl to, kad ne tik linkiu, bet ir visa širdim trokštu, jog čia, Amerikoje, atsirastų nors būrelis lietuviško jaunimo, kuris su tokiu pietizmu, su tokia meile ir pagarpa žiūrėtų į lietuvių dailiojo žodžio kūrybą ir to žodžio kūrėjus.

Gyva Maironį pirmą kartą pamatčiau 1919 ar 1920 m. Kaune. Popiečių valandom, dažniausia su prel. A. Jakštu-Dambravskiu, juodu išeidavo pavaikščioti Kauno gatvėm. Vaikštynių planas, matyt, būdavo iš anksto sudarytas ir beveik niekad nesikeisdavo. Kelionę pradėję senamiesty, Maironis iš savo namų, o Jakštas iš šv. Kazimiero d-jos rūmų, palikę Vilniaus ir Prezidento gatves, juodu Ukmergės plentu (vėliau Savanorių) pasikeldavo į kalną, paeidavo geroką gabalą kelio, o tada apsigriždavo ir vėl tuo pačiu gatvėm eidavo į senamiestį.

(Nukelta į 6 psl.)

Kun. A. Miluką prisiminus

Kun. A. Miluką pažinau, kai jis atsikraustė į Maspeth'ą klebonauti. Tai buvo apie 1922-23 metus. Apie jį nuo pat mano atvykimo į Ameriką, per laikraščius ir šiaip per žmonės daug girdėjau, daugiausiai iš neigiamosios pusės, būtent, kad jis niekur su parapijonais nesugyvendavo. Kaip iš tikrųjų buvo, negaliu pasakyti. Rodos, kaip ir daugelis klebonų taip ir kun. Milukas nenorėjo, kad parapijos komitetas jį kontroliuotų. Pinigai kun. M. buvo reikalingi knygų ir laikraščių leidimui, gal visa tai ir buvo priežastimi tų visų nesuti-

kimų. Jam būnant Maspethe, kartą turėjom didelį susirinkimą. Dalyviai daugiausiai tautinės srovės žmonės, buvo užkandžiai ir alutis, buvo daug kalbų, nes Lietuvoje vyko žūtbūtine kova su lenkais. Visi buvo gerai nusiteikę, būreliais pasidalinę svarstėme Lietuvai gelbėti metodus. Būryje, kuriame buvo kun. Milukas vyko gyvos diskusijos, žiūrime, kad jau 12 valanda nakties. Kun. Milukas, pažiūrėjęs į laikrodį, sako: man čia jūsų būry nepaprastai įdomu ir svarbu būti, bet žinote, jau 12 val., kadangi reikalas dar neužbaigtas tai galima dar valandą pratęsti. Ėmė ir pasuko savo laikrodį valandą atgal. Toks tai buvo Milukas, kai buvo svarstomi Lietuvos reikalai. Kun. A. M. savo karštu patrijotizmu daugumai mūsų kunigų nepatikdavo ir neturėjo jų tarpe daug draugų, bet jis buvo artimas tautinės srovės žmonėms, laisvamanių nekėsdavo, laikėsi katalikybės, bet nebuvo siauras klerikalas.

Maspetho bažnyčiai sudegus, kun. M. buvo perkeltas į vienuolyną kapelionu. Turėdamas laiko, dažnai atsilankydavo į "Vienybės" redakciją pasikalbėti su redaktorium J. O. Širvydu. Keletą kartų buvome surengę jam Piliečių Klube pasikaitas. Norėjom, kad jis papasakotų ką įdomaus iš "Aušros" laikų laikotarpio,

bet matomai jis jau buvo pavargęs, porą kartų atsinešė seną "Aušros" kalendorių ir padavė J. Valaičiui, kad tas iš jo ką paskaitytų.

Kada jam Maspethe, 1923 m. pabaigoje klebonaujant, atvyko Neo-Lithuania studentai rinkti aukų savo bendrabučiui statyti Kaune, jie apsigyveno pas kun. Miluką ir buvo jo globojami, man kaip aukų rinkimo komisijos sekretoriui dažnai teko ten nuvykti ir arčiau su kun. Miluku susipažinti. Ten kartu svarstydavom studentų kelionės maršruto reikalus ir kaip sėkmingiau gauti jų bendrabučiui aukų.

Kartą, rodos Kalėdų — Naujų metų išvakarėse, buvau pakviestas ten nuvykti, nes mūsų studentai buvo ką tik grįžę iš savo kelionės. Nuvykęs, radau studentus tik ką atsikėlusius, o kun. M. besirengiantį eiti į bažnyčią. Išėidamas, įsakė mums, kad nepavėluotume Misioms. Grįžę po pamaldų, radome gerai paruoštą stalą ne tik valgiais, bet netrūko nė gėrų, kurių tada sunku būdavo gauti.

Kun. A. Milukas visa siera buvo Lietuvos patriotas ir knygų vabalas. Visą savo turtą sudėjo į knygų ir laikraščių leidimą. Philadelphiajį leidžiamas savaitraštis "Žvaigždė" turėjo mažai skaitytojų, tai visas leidimo išlaidas jis turėdavo padengti.

Pr. Narvydas

PROVIDENCE

SKAUTIŠKA VEIKLA

Skautiškam veikimui paremti Providence, R.I., skautų tėvykomitetas lapkričio mėn. 17 d. lietuvių klubo salėje suruošė šokių vakarą.

Padėką priklauso Bostono "Žalgirio" tunto tuntininkui ps. K. Nenortui, "Baltijos" seserų tunto tuntininkai sk. Subatkevičienei atvykusiems su būriu skautų ir skautų, kurie netik patvairino parengimą, bet gausiai parėmė ir finansiniai. Taip pat svečiams iš Norwoodo ir Worcesterio.

Esant mūsų kolonijoje mažam naujųjų ateivių skaičiui ir neturint kitų organizacijų, manoma visas lietuviškasis veikimas nukreipti į skautų veiklos šelpimą, tuo turint džiaugsmo matyti mūsų jaunimą skautų eilėse.

"Laisvės Varpo" draugovės draugininkas s.v. vyr. sklt. Staričienka redagavo ir išleido (Žinoma, savo lėšomis) neperiodinį vadovų lavinimo organą "Skltininkas", kuriame randasi daug naudingų skautams nurodymų bei patarimų.

M. Ramunienė parašė vaidinimą "Lietuviškos Kalėdos". Jį suvaidinti ruošiamasi skautiškojo kalėdinio rengimo metu.

(js)

BOSTON

LIETUVIŠKOS PROBLEMOS SUBATVAKARYJE

Lapkričio mėn. 17 d. Tautinės S-gos namuose buvo suruoštas trečiasis šio sezono subatvakaris. Vakara pradėjo Subatvakarių Komisijos pirm. inž. Cibas pakviesdamas tolimesnei programai vesti rašyt. St. Santvarą.

St. Santvaras savo kalboje paminėjo per šį mėn. išleistas knygas ir žurnalus, o taip pat atkreipė dėmesį į Korp! Neo-Lithuania 40 m. sukaktį ir kvietė susipažinimui su korporacijos nuveiktais darbais, ideologija ir siekimais pasiskaityti tam jubiliejui paminėti išleistą specialų Dirvos numerį.

Toliau A. Mažiulis skaitė paskaitą tema: "Lituanistinis švietimas". Prelegentas turi surinkęs daug medžiagos apie mūsų lietuviškąjį švietimą Amerikoje ir Lietuvoje, dabartiniu metu yra Lietuvių Enciklopedijos redakcijos narys ir šeštadieninės mokyklos mokytojas. Jis savo kalboje iškėlė liūdną mūsų lituanistinių mokyklų padėtį. Trūksta lėšų jas tinkamai išlaikyti, mokinių skaičius kasmet mažėja. Dažnas atsitikimas, kad tėvai rūpinasi daugiau materialistine gerove, bet ne lietuvišku vaikų auklėjimu. Todėl A. Mažiulis siūlė grąžinti mo-

Clevelando ramovėnų suruoštas Lietuvos kariuomenės minėjimas buvo pradėtas skyriaus pirm. Budrio kalba, po to sekė gen. Tallat-Kelpšos sveikinimas ir adv. J. Smetonos žodis. Antroje programos dalyje -- "Tautos kančios, tautos viltys" buvo išpildytas VI. Braziulio paruoštas poezijos, muzikos ir šokių montažas, kuriame pasirodė šv. Kazimiero mokyklos mokinės, vadovaujamos J. Kavaliūnaitės, J. Kazėno vadovaujama akordeonistų grupė ir deklamuotojai. Nuotraukoje meninės programos išpildytojai P. Lelio išdekoruotoj scenoje.

V. Plidžinsko nuotrauka

Maironis...

(Atkelta iš 5 psl.)

Maironis su Jakštu buvo į akis krintanti pora. Pirmasis gana aukštas ir stambus, o antrasis mažas, lieknas ir dar kuprelėn linktelėjęs. Keliaudami juodu be paliovos šnekučiuodavo, nesku būdavo (priešingybė Vaižgantui, kuris visada per tą patį senamiestį skriste skrisdavo), karštais sustodavo ir kol ginčo nebaigdavo, iš vietos nepajudėdavo. Vieną kitą kartą, gal kad geriau tuos garsius vyrus išsižiūrėčiau, tuo pačiu metu žingsniu lydėjau juos į Savanorių plento kalną, bet vėliau kažkaip neįėjau dėl to pasidarė, todėl, jei susitikdavom, tik žvilgsniu juodu pasekdavau. Pasakysiu, gal tokia išorinė pažintis yra tik sentimentas, bet anuomet ji svaigino, kaip grįžtančio pavasario saulė...

(Bus daugiau)

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

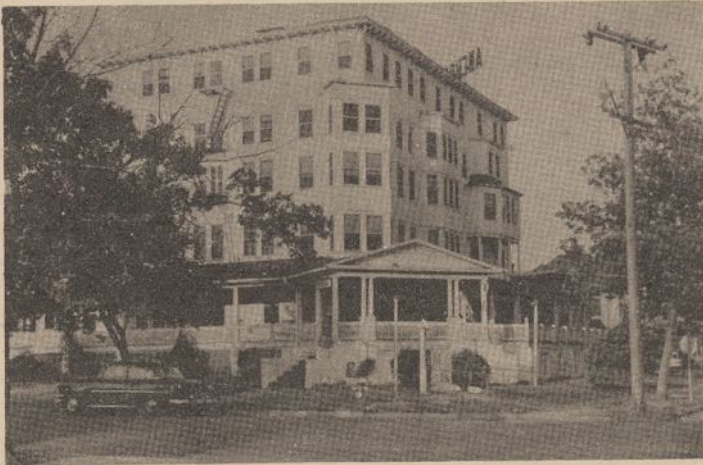
ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigus ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

muo. Meninę programą išpildė sol. Povilavičius, akomp. muz. J. Gaidelis ir smuikininkas Iz. Vasyliūnas, kuriam akomp. sūnus Vytenis.

(pm)

PABALTIEČIŲ KONCERTAS

Pirmasis šios serijos koncertas įvyks gruodžio 6 d. 8 val. 30 min. vakare Jordan Hall patalpose.

Koncerto programą išpildys latvių operos solistė Ludmila Sepe. Ludmila Sepe baigė Rygos konservatoriją ir debiutavo Liepojaus operoje. Sovietams okupavus Latviją, pasitraukė į Vokietiją kur ir dabar gyvena. Ludmila Sepe turėjo eilę rečitalių Vokietijoje, Danijoje, Šveicarijoje, Švedijoje, Anglijoje, Kanadoje ir įvairiuose Amerikos miestuose. Visur susilaukė šiltą publikos priėmimą ir labai gerą mu-

zikos kritikų įvertinimą.

* DR. ROMAS ZOLUBA skaitė kultūros klubo susirinkime paskaitą apie astronomiją. Paskaita buvo gana įdomi ir iliustruota paveikslais.

AUKOS DIRVAI

V. Didžiulis, Colombia.... 10.00
A. Ramanauskas, Chicago 1.00
A. Ališauskas, Brampton.. 2.00
O. Motiekienė, Los Angeles 2.50
J. Jurkūnas, Chicago 5.00
A. Balsys, Kensington 2.00
A. Vitkus, Harrison 2.00
J. Malskis, Cleveland 5.00
J. Žemaitis, Chicago 5.00
H. Bajalis, Los Angeles..... 2.00
V. Kuzavinis, Los Angeles ..2.00
P. Stanionis, Detroit 5.00

KAS DIRVOS NESKAITOTO - DAUG NUSTOJA

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU
Gelės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmda. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558
Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what
fire-brewing
does for
beer flavor!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

Alaus gaminimas tiesioginiu virimu ant ugnies sukuria sąlygas lengvesniam, švelnesniam ir geresniam alaus skoniu pagaminti... ir Stroh's yra vienintelis Amerikoje ugnimi darytas alus! Ragaukite Stroh's Visuomet geriausia kokybė... populiaros kainos!

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Clevelando Lietuvių Salės Bendrovė švenčia 50 metų gyvavimo sukaktį. Minėjimo pravedimo tvarka: lapkričio mėn. 30 d., penktadienį, 8 val. vak., žodis Tėvynės Garsų radijo bangomis. Gruodžio mėn. 1 d., šeštadienį, 7 val. vak., Lietuvių salės patalpose bane ketas su menine dalimi, kurioje dalyvauja Ryto Babickio vedamas Clevelando Vyrų Oktetas.

Bankete dalyvaujama tik su pakvietimais; juos dar galima įsigyti pas salės direktorių Lietuvių Klube.

Organizacijos ar pavieniai asmenys, norintieji L. S. bendrovę pasveikinti, prašomi sveikinimo raštus įteikti Bendrovės prezidento Z. Dučmano vardu.

Gruodžio mėn. 2 d., sekmadienį, abiejose lietuviškų parapijų bažnyčiose, iškilmingos pamaldos už mirusius L. S. Bendrovės narius. Nuoširdžiai kviečiama dalyvauti.

L. S. B. DIREKCIJA

• Lithuanian Village akcijos duoda palūkanas. Tų akcijų pirkimas nėra vien tik auka, bet ir pelninga investicija. Bet perkant Lithuanian Village akcijas, kartu palaikote lietuvių organizacijos ūkinį plėtojimąsi.

• Neringos Skaučių Tunto baigiamoji metinė sueiga įvyks š. m. gruodžio mėn. 9 dieną, 4:30 val. Čiurlionio namuose. Sueigos programoje oficialioji dalis, pakėlimai, konkurso paskelbimas, Clevelando skaučių gyvenimo filmų demonstravimas. Sueiga baigsis kukliomis vaišėmis, dainomis ir žaidimais. Skaučių tėveliai

Vienas iš Clevelando Lietuvių Salės Bendrovės steigėjų ir pirmųjų direktorių Juozas Urbšaitis su dabartiniu bendrovės prezidentu Zenonu Dučmanu.

Lietuvių Salės Bendrovei 50 metų

"Nuo 1871 metų, tai yra, nuo apsigyvenimo pirmutinio lietuvių Clevelande, visados buvo manoma, kaip ir kokių būdu būtų galima pakelti savo būvį ir lietuvių tautą. Tarpe 1871 ir 1905 metų, nekurių draugysčių susirinkimuose, visados buvo svarstoma apie įsteigimą Clevelande nuosavo lietuviams namo. Pagalios 1905 metais tas užmanymas buvo pradėtas vykdyti, nes nekurios draugystės buvo išrinkę komitetus, kuriems buvo pavesta tas užmanymas išvesti į geresnes vėžes. Besidarbuojant tam ko-

ir artimieji kviečiami gausiai atsilankyti.

• Jūrai Gailiūšytei iš tuntininkės pavaduotojos pareigų pasitraukus, fil. Gailė Mariūnaitė perėmė pareigas.

• Neringo skaučių Tunto tuntininkė ps. A. Balašaitienė, P. S. S. Pirmijos nutarimu ir Vyr. skautininkės įsakymu, pakelta į skautininkės laipsnį.

mitetui pasirodė, jog tuom laiku nebuvo galima tas užmanymas įvykdyti, kadangi nebuvo manoma geros pasparties nuo Clevelando lietuviškos visuomenės... Nors tais laikais tas užmanymas neįvyko, bet mintis apie įsteigimą Clevelande lietuviškos salės pasiliko". (Ištrauka iš originalo: "Clevelando Lietuviškų Draugysčių Istorika Peržvalga" — išleista 1917 metais).

Rankų nenuleista. Sekančių metų eilėje, daugelio tais laikais veikusių lietuviškų draugijų posėdžiuose, grupių pasitarimuose, šis reikalas buvo nuolat keliamas, judinamas, gyvu ir būtinu laikomas.

Pagaliau, sveiko lietuviško užsispyrimo ir tautinio susipratimo dėka, 1912 metų, gruodžio mėnesio 20 dieną, notaro aktu, metų metais puoselėtoji svajonė tapo miela tikrove. Jos vardas — Clevelando Lietuviškų Draugysčių Salės Bendrovė.

Akte matome eilę draugijų atstovų parašų: Juozas Šalčius, Jurgis Brazaitis, Vincas Debesis, Juozas Urbšaitis, Silvestras Orentas.

Iš tuolaikinių draugijų ryškiausiai prisidėjo: Šv. Kazimiero Draugystė, Šv. Juozapo Draugystė, Šv. Jurgio Draugystė, LSK Šv. Kazimiero gvardija ir, vėliau, akcijų įsigijimo keliu, visa eilė kitų sambūrių ir vėl juos sekusių laimingų pakilimų.

Eilė Bendrovę steigusių draugijų iš sąrašų išnyko, visa eilė jos steigėjų jau amžiname poilsyje — bet jų darbo, jų pastangų vaisius jau 50-tuoju gimtadieniu džiaugiasi.

Per visą laiką praeityj, o ir dabar, Bendrovės rūmuose lietuviškas gyvenimas virė, verda. Ką ir bekalbėti — savi namai, varge ar džiaugsme, savais ir lieka; juose ir smagiau ir drąsiau. Ir kam už visa tai dėkoti, prieš ką nulenkti galvas? Dėkokime lietuviškojo kaimo pilkai sėrmėgelei. Steigėjų tarpe nebuvo nei žymiais titulais, nei aukšto mokslo laipsniais pasipuošusių — jie dirbo, kurė natūralaus lietuviškos gyvybės jūto ir jos išlaikymo būtinumo vedini. Garbė jiems ir padėka. O mes,

nauji, gausiu būriu naujai suskridę ir daug ko "jau gatavo" radę — ar mokėsimės jau turimas gėrybes tinkamai išsaugoti, ugdyti, plėsti?

Tiesa, šiek tiek į bendrą darbą jau ir įsiliejome, šį bei tą ir davėme — bet ar tai jau ir pakankamu skaičytina? Lietuvių Salės Bendrovė sveikame kelyje; jos dalinėje globoje esanti ir nauja Lietuviško Kaimo Bendrovė gražiai pirmuosius žingsnius žengia — ir gausiesnio mūsų prisidėjimo laukia. Ar dera likti nuosalyje? Nukreipkim žvilgsnius praeitin, į Clevelando lietuviško judėjimo pirmtakūnus, pilkiasias sėrmėgėles, atsakymas bus aiškus.

Dabartinę Clevelando Lietuvių Salės Bendrovės vadovybę sudaro: prezidentas — Z. Dučmanas; direktoriai — J. Apanavičius, A. Banys, B. Bernotas, J. Gražulis, S. Halaburda, S. Mačys, E. Samas, P. Šukys. Revizijos komisija — I. Gatau-

tis, E. Karnėnas, Z. Tarutis. Sėkmės Bendrovei.

Z. Dz.

Toronto krepšininkai
Clevelande

Šį sekmadienį, gruodžio 2 d., Clevelande, Visuotinio Š. Amerikos lietuvių sporto klubų atstovų ir sporto darbuotojų metinio suvažiavimo progą, įvyks draugiškos vyrų ir moterų krepšinio rungtynės tarp Toronto LSK Vyties ir Clevelando LSK žaibo.

Rungtynės vyks visiems žinomoje St. Clair Recreation Center salėje, 6250 St. Clair Ave.

Pradžią: moterų — 12 val.; vyrų — apie 1:30 val. Rungtynės numatoma baigti apie 3 val.

Pažymėtina, kad Vyties moterų krepšinio komanda yra dabartinės Š. Amerikos lietuvių meisterės.

Tai yra pirmosios šio sezono krepšinio rungtynės. Visus kviečiame gausiai atsilankyti.

GRAŽUS 1 ŠEIMAI NAMAS

7 kambariai ir 2 vonios
8110 Korman Ave. \$11,500.
Teirautis tel. HE 1-0784.
Parduoda savininkas.
(137-139)

IESKOME ŠEIMININKES

Vedusi pora, gyvenanti apartamente, Shaker rajone, ieško šeimnininkės. Pažadautina sutinkanti gyventi kartu. Jei ne, pirmenybė vairuojančiai.

Susižinojimui skambinkite WA 1-7880 (136-138)

• Išnuomojamas kambarys su pilnu išlaikymu viengungiui vyrui.
Teirautis telef. 791-2537.
(136, 137)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

DOWNTOWN STORE HOURS MONDAY THRU FRIDAY — 9:30 A. M. TO 9 P. M.
BRANCH STORES MONDAY THRU SATURDAY — 9:30 A. M. TO 9:30 P. M.

the **MAY** cos (4) **BASEMENT** stores

DOWNTOWN — HEIGHTS — PARMATOWN — SOUTHGATE
Eagle Stamps Are Your Special Savings at May's

B.V.D.

Dovanos
vyrams

Nėra geresnės dovanos kaip

Belfast,

garsieji vyrų B.V.D. 100% medvilnė, nereikalingi proso

**Išeiginiai
marškiniai**

3.99
KIEKV.

3 už 11.85

May Co. rūsyje rasite garsiuosius B. V. D. Belfast marškinius su normaliomis apykaklėmis ir saguotomis, o taip pat baltus Oxfordo medžiagos su saguotomis apykaklėmis, be to ir Broadcloth su pridėtomis apykaklėmis! Dydziai nuo 14 iki 17, rankovės 22 iki 35.

Vyrams B.V.D. apatiniai

SKALBK IR DĖVĖK
APATINĖS

SKALBK IR DĖVĖK
ATLETŲ MARŠKINIAI

Dėžė iš 6 už 5.30

Dėžė iš 6 už 4.10

ar 69 c. viena

ar 89 c. vienas

Pilno iškirpimo vienodos medžiagos su karščio nebijančiu elastiniu liemeniu. Dvieju skirtingų stilių. Lygių ir margų spalvų, dydziai 30-44.

Minkštos, liuksusinės geriausios medvilnės. LABRO-SHRUNK garantuoja pastovumą. S-M-L-XL.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... Skambinkite CHerry 1-3070

BASEMENT MEN'S FURNISHINGS DEPARTMENT... THE MAY COMPANY,
ALL 4 STORES, INCLUDING SOUTHGATE

SOLISTĖ JUZĖ KRIŠTOLAITYTĖ - DAUGELIENĖ atliks Maironio kūrinų programą Maironio minėjime - akademijoje, kuri poeto gimimo šimtmečiui prisiminti rengiama 1962 gruodžio 2 dieną 5 val. vak. Clevelande naujosios parapijos salėje. Visi kviečiami.

Clevelandiečių dėmesiui!

Ateinančių metų sausio mėn. 12 d., 6 val. vakare (šeštadienį) DAN KURAITIS atvyks ta Clevelandan ir šv. Jurgio parapijos salėje kalbės apie paskutinę kelionę į Lietuvą ir apie žmonių dabartinį gyvenimą Lietuvoje.

Rodys naują filmą padarytą kelionės metu Lietuvoje. Maloniai kviečiame atsilankyti visus Clevelando lietuvius.

Rengia Balfas

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS

WO 1-6820

M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

DIRVA

Nr. 137

1962 m. lapkričio 28 d.

KAS IR KUR?

• **Dail. Romas Viesulas**, prieš keletą metų laimėjęs Guggenheimo premiją, dabar už grafiką laimėjo Tiffany Foundation Fellowship 1000 dolerių. Ši premija duodama kasmet tik už dailę. Už šią premiją dail. R. Viesulas ketina daryti seriją spalvotų litografijų tema — tautos arba genties kova su pavergėjais.

• **Lietuvos Nepriklausomybės Fonui** atsiuntė aukų: per LNF Atstovybės pirm. J. Povilaitį iš Omahos, Neb. 167 dol.; per P. Didelį iš Philadelphia, Pa. 30 dol.; per B. Veitą iš Pittsburgh, Pa. 20 dol.; per

A. Jančį iš Rochesterio, N. Y. 90 dol.; per A. Vagelį iš Worcester, Mass. 185 dol.; per dr. P. Švarcą iš Mascoutah, Ill. 100 dol.; XY auکوjo 10 dol.

Viso gauta 602 dol. Visi aukojusieji ne mažiau 10 dol. per savo apylinkės LNF atstovus gauna Laisvės Kovų Dainų knygą nemokamai.

• **Rašytojai Paulius Jurekus ir Jurgis Gliūda**, po ištiktų širdies smūgių, išsiųsi ir taiso sveikatą namuose.

• **Pranas Narvydas**, uolusis tautinių organizacijų veikėjas Brooklyne, sunkiai serga ir yra paguldytas ligoninė.

Brangiai motinai, senelei ir uošvienei PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, STELAI ir VYTAUTUI ABRAIČIAMS, JONUI ZOSTAUTUI su ponija, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vilties Draugija ir
Dirvos Redakcija

Neužmiršamos atminties mus rūpestingai globojusiai

PRANEI ZOSTAUTIENEI

mirus, jos dukrą, sūnų, marčią, žentą ir anūkę, mūsų brangius STELĄ ir VYTAUTĄ ABRAIČIUS, JULIJĄ ir JONĄ ZOSTAUTUS su dukra, širdingai užjaučiame ir kartu liūdime

Aldona ir Stepas Mackevičiai

Mielajai

PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, STELĄ ir VYTAUTĄ ABRAIČIUS, JONĄ ZOSTAUTĄ ir šeimą giliai užjaučia ir su jais kartu liūdi

Regina ir Jonas Čiuberkiai

Mielai motinai ir uošvienei

PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, STELĄ ir VYTAUTĄ ABRAIČIUS, JONĄ ZOSTAUTĄ su šeima, giminės ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Andrius ir Genutė
Mackevičiai

Brangiai motinai ir uošvei

PRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI

mirus, STELAI ir VYTAUTUI ABRAIČIAMS, JONUI ZOSTAUTUI ir artimiesiems reiškia gilią užuojautą

Povilas ir Veronika Ališauskai

Los Angeles darbščijų birutiečių būrelis, kurių pastangomis buvo suruoštas kultūringas balius, davęs gražaus pelno Sibiro tremtinių sušelpimui. Nuotraukoje iš kairės: A. Pažiūrienė, J. Landsbergienė, V. Irlikienė, skyriaus įsteigėja O. Pulkauninkienė, A. Skirmantienė, Tamulaitienė, Navickienė, Pūkūnienė ir Raibienė.

• **Aucklando Meno Galerijoje** vykstančioje rinktinėje Naujosios Zelandijos tapytojų ir skulptorių metinėje parodoje dalyvauja ir lietuviai dailininkas R. Gopas su trim temperos darbais. Paroda vėliau bus kilnojama po didesnius krašto centrus. R. Gopas lektoriauja Canterbury universiteto meno mokykloje ir yra mėgiamas studentų kaip gabus lektorius ir tapytojas.

• **Prezidento A. Smetonos monografiją** per Dirvą užsisakė: garbės prenumeratas — Dr. Juozas Bartkus, Chicago, Ill.; Korp! Neo - Lithuania Chicago skyrius.

Prenumeratas — Skautų Tėvų Komitetas Clevelande (dovana Pr. Karaliui), Mag. Bakšienė — Chicago, Ill.

Geriausia dovana Kalėdų proga yra Lietuvos Istorija, knyga didelio formato, 1000 puslapių, su 430 paveikslų, tvirtais gražiais apdais. Tokią dovaną gavusieji tikrai bus patenkinti. Kaina su pristatymu \$12.00.

Užsakymai išpildomi skubiai. Siunčiant užsakymus, prašome pažymėti, jog sužinojot per Dirvą. Norintieji gauti knygą prašomi kreiptis šiuo adresu: M. Kasparaitis, 1827 Linden Ave., Racine, Wis.

PHILADELPHIA

Kariuomenės šventės minėjimas

Philadelphia ramovėnai šiemet kariuomenės šventės minėjimą rengia gruodžio mėn. 1 dieną.

Programoje numatyta: 8 val. 45 min. Šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje (Wallace ir 19-tos gatvių kampas) gėdulingos pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės karys, partizanus

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

Pasisekęs balius

D. L. K. Birutės Draugijos balius ruoštas lapkričio mėn. 17 d. praėjo dar iki šiol nematyto pasisekimu. Salė buvo sausakimša gražaus lietuviško jaunimo ir senimo. Daug buvo matyti ir viešnių bei svečių iš tolimesnių kampelių. Ypač miela viešnia atvažiavusi iš Chicago O. Pulkauninkienė, kuri yra Los Angeles skyriaus įsteigėja ir buvusi pirmininkė.

H. Bartush-Swagart savo gražiu balsu ir artistiška laikysena sužavėjo publiką. Solistė padainavo: Klajonės — Čerienės, Vissi D'Arte — iš operos Tosca, Vosilkėliai — Kuprevičiaus, Kampelis mielas ir gražus — Ramanauskas.

Baliaus pasisekimui daug padėjo B. Gediminas, nuoširdžiai skelbdamas artėjantį balių per savo radijo pusvalandį, o kun. Kučingis per savo laikraštėlį ragindamas atsilankyti. Daug prisidėjo ir pačios birutietės iš širdies besistengdamos

ir mirusius skyriaus narius.

Tos pačios dienos vakare, 6 val. 30 min. Šv. Andriejaus parapijos salėje, įvyks iškilmingas minėjimas. Minėjime kalbės, Philadelphia jėgiams gerai pažįstamas, inžinierius Vytautas Volertas. Meninė programą atliks Philadelphia Tautinis Ansambelis, padainuodamas Maironio sukurtas dainas. Ansambliui vadovaus Leonas Kaulinis. Visas kariuomenės šventės minėjimas bus pravestas Maironio minėjimo ženklu. Po minėjimo šokiai grojant havyjėčių orkestrui.

Skyriaus valdyba maloniai kviečia visus vietas ir apylinkės lietuvius šiame minėjime dalyvauti.

mos kiek galima įvairiau ir skaniau pagaminti maistą, kiek galima maloniau ir širdingiau priimti svečius. Ypač daug dirbo visa Skirmantų šeima.

Birutietės dėkoja visiems losangeliečiams, atsilankiusiems į jų rudens balių, o pačioms birutietėms padėkos laiškeliai ateis vėliau iš už geležinės uždangos, kai vargo prispausti žmonės gaus šio baliaus vaisių — siuntinius. (vi)

SLA 75 kuopos susirinkimas

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 9 d., 3 val. po pietų, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles mieste, Tautinių namų salėje.

Bus renkama kuopos valdyba 1963 metams ir aptariami kiti kuopos reikalai. Kviečiami visi kuopos nariai, o taip pat ir visi Susi-

vienijimo nariai, kurie yra persikėlę gyventi į Kaliforniją, bet dar nepersirašę į 75 kuopą, į susirinkimą atvykti. Kviečiami ir tie, kurie nori į Susivienijimą įsirašyti. Po susirinkimo bus vaišės — susipažinimas su naujais ir kuopą įsirašiusiais nariais.

Sausio mėnesį SLA 75 kuopa rengia metinį parengimą su vaidinimo programa. Rašytojas Antanas Rūkas leido suvaidinti jo parašytą komediją "Kojinės". Los Angeles Dramos Sambūris komediją repetuoja. Kuopos nariai gruodžio 9 d. susirinkime turės aptarti vaidinimo rengimo reikalus.

SLA 75 Kp. Valdyba

DETROIT

SLA susirinkimas

SLA 352 kuopos metinis narių susirinkimas įvyks gruodžio 2 d., sekmadienį, 12 val. 15 min. Detrote buvusioje lietuvių svetainėje W. Vernor 25 St. Valdyba kviečia visus narius gausiai dalyvauti. Bus renkama nauja valdyba ir svarstomi kuopos reikalai.

Detrito žurnalistų susirinkimas

Š. m. gruodžio mėn. 2 d., 4 val. po pietų (sekmadienį) rašytojos Marijos Sims namuose, 2207 Oakman Blvd., Detroit 28, Mich. įvyks Detrito žurnalistų visuotinis susirinkimas.

Susirinkimo dienotvarkėje — rašytojo Vytauto Alanto paskaita "Lietuvos ateities problema", žurnalisto Vlado Mingėlos pranešimas apie II Kultūros kongresą ir einamieji reikalai. Po susirinkimo — vaišės.

Susirinkime bei vaišėse kviečiami dalyvauti visi Detrito žurnalistai bei jų žmonos. Dalyviai iš anksto registruojasi pas pirm. Vytautą Kutkų, tel. TA 6-6332.

Brangiai motinai

TEKLEI JANKAUSKIENEI

Lietuvoje mirus, jos sūnui Dr. BENEDIKTUI JANKAUSKUI, dukroms SOFIJAI ALIENEI ir JADVYGAI VYTUVIENEI bei artimiesiems reiškia nuoširdžią užuojautą

Povilas ir Veronika Ališauskai

A. A.

MARIJAI STANIULIENEI

mirus, jos broliui JONUI ŠVOBAI ir šeimai nuoširdžiausiai užjaučia

K. Daugvydas su šeima

Brangiai Mamytei

KAZIMIERAI MARKEVIČIENEI

Lietuvoje mirus, Poniai SOFIJAI ŠEPUTIENEI ir jos šeimai, reiškia nuoširdžią užuojautą

J. ir J. Švobos,
S. ir S. Šimoliūnai,
A. ir J. Lesčinskai

ALT S-gos Pirmininką VYTAUTĄ ABRAITĮ ir poniją STELĄ, jos brolių JONĄ ZOSTAUTĄ su šeima, mirus jų mamytei ir uošvienei

FRANCIŠKAI ZOSTAUTIENEI,

liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

A. ir D. Senikai
B. ir V. Nemickai
P. ir V. Ališauskai
V. ir E. Čekai